

sij

stran 9

RUSKA KAPELICA
SIMBOL STRPNOSTI

strani 10

METALOVO JEKLO V
ACRONIJEVEM BLUMINGU

stran 11

LETNI REMONTI V METALU
RAVNE POTEKAJO NEMOTENO

stran 40

HASAN IN HUSEIN, LEGENDARNA
DVOJČKA IZ ACRONIJA

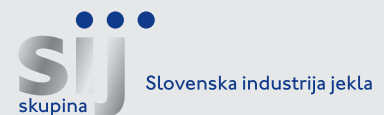

- 4** **POROČAMO**
ULITO V ŠTEVILKE JUNIJA 2011
- 6** **OBVEŠČAMO**
SKLIC SKUPŠČINE SIJ - SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA
SODELUJEMO
- 9** RUSKA KAPELICA SIMBOL STRPNOSTI IN POVEZOVANJA
- 10** METALNO JEKLO V POGONSKEM
VRETENU ACRONIJEVEGA BLUMINGA
- 11** **OBNAVLJAMO**
LETNI REMONTI V METALU RAVNE POTEKAJO NEMOTENO,
ZAHVALJUJOČ POŽRTVOVALNIM VZDRŽEVALCEM
- 12** **DOSEGAMO ZASTAVLJENE CILJE**
V HLADNI VALJARNI URESNIČILI
STRUKTURNI IN KOLIČINSKI NAČRT
- 13** **POSODABLJAMO**
PRVI ROBOTI V PROIZVODNEM PROCESU PODJETJA ACRONI
- 14** AVTOMATIZACIJA MOSTNEGA
DVIGALA V OBRATU DEBELE PLOČEVINE
- 16** POSODOBITEV CEPILCA EMULZIJE ZA
VALJALNO OGRODJE SENDZIMIR
- 18** POSODOBITEV PROGRAMA ZA IZRAČUN OBSTOJEČIH
ZOBNIKOV
- 19** **PREVERJAMO KAKOVOST**
OBNOVA CERTIFIKATA ZA NEPORUŠITVENE PREISKAVE
- 20** **TRŽIMO**
NOŽI RAVNE PRVIČ NA SEJMU METEC
- 22** **MARKETINŠKI KOTIČEK**
SPREMEMBE V EVROPSKI PROIZVODNJI NERJAVNIH JEKEL
- 24** **IZOBRAŽUJEMO SE**
MALA ŠOLA VARJENJA: VARILNI POSTOPKI OZIROMA NAČINI
- 26** ŠOLA METALURGIJE V JEKARNI ACRONIJA
- 27** VODSTVO PODJETJA MORA BITI GLAVNI MOTIVATOR
INOVACIJSKE DEJAVNOSTI
- 29** **VARUJEMO OKOLJE**
ACRONI IN IZPOLNJEVANJE KJOTSKIH CILJEV
- 30** **GOSTIMO**
DAN ODPRTIH VRAT V PODJETJU ACRONI
- 32** **SKRBIMO ZA VARNOST**
GESLO JE SAMO MOJE!
- 34** **SKRBIMO ZA NASLEDSTVO SODELAVCEV**
POČITNIŠKO DELO V METALU RAVNE
- 35** **KADRUJEMO**
KADROVSKA GIBANJA V JUNIJU 2011
- 36** MARICA ROPIČ, 'FRIŠNA' UPOKOJENKA
- 37** **OZAVEŠČAMO**
KOROŠKA V GIBANJU BREZ TOBAKA
- 38** **ODKRIVAMO TALENTE**
NOV PODVIG GORSKEGA TEKAČA FRANCIJA TERAŽA
- 39** **ORIENTALSKI PLES**
SPOZNAVAMO SE
- 40** ZGODBA ENOJAJČNIH DVOJČKOV, KI STA SVOJE SANJE
URESNIČEVALA V ŽELEZARNI JESENICE
- 42** **LOKALNO - AKTUALNO**
100. OBLETNICA ROJSTVA JAKA ČOPA
- 43** RAZSTAVA PO POTI KULTURE ŽELEZA
- 44** »METAL RAVNE SLIKE SVOJE NA OGLED POSTAVI«
- 45** ZMAGALI SMO
- 46** POKAL BOBERČEK FUŽINARJEVI EKIPI
- 47** **POTUJEMO**
MAJHNA, A ČUDOVITA MADEIRA
- 50** **ŠPIKOV KOT**
KOSOBRIJSKI ŠPIK
- 51** **AFORISTIČNA ŠARŽA**
- 51** **KARIKATURA**
- 52** **MODRUJEMO**
- 52** **MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ**

Fotografija na naslovnici:
Tomo Jeseničnik

Zaščitne kreme, sončna očala in številni drugi pripomočki so poleg zavedanja, da se je soncu od 10. do 16. ure priporočljivo izogibati, odlična popotnica za brezskrbno in prijetno uživanje na počitnicah.

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica:
Anja Potočnik.

Področna urednika:
za gorenjsko regijo Stane Jakelj, Acroni,
in za koroško regijo Melita Jurc, Metal Ravne.

Uredniški odbor:
SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Petra Žvan, Nataša Karo; Metal Ravne: Vesna Pevec Matijević, Eleonora Gladež; Elektrode Jesenice: Rafko Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap, Romana Petek; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer, Teja Platiša; ZIP center: Kristijan Oprešnik.

Stalni sodelavci:
Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije:
arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock, Microsoft Office Online, www.wikimedia.org.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p.

Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sij.si
melita.jurc@metalarvne.com
stanislav.jakelj@acroni.si

Anja Potočnik, univ. dipl. kom.,
pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica

fotografija: Borut Krajnc

Velike radosti v majhnih užitkih!

Preživljamo obdobje leta, ko naj bi se življenje vsaj nekoliko upočasnilo. "Počitnice so priložnost za krepitev povezanosti z družino, s partnerjem, prijatelji. Pomagajo nam, da napolnimo baterije, ostanemo produktivni in se bolje odrežemo, kjer je to potrebno. Ker so blagodejni učinki počitnic kratki, bi morali na počitnice pogosteje, da bi ohranili visoko raven zdravja in dobrega počutja," pravi nizozemska raziskovalka Jessica de Bloom. Če svojim možganom in telesu vsaj od časa do časa ne dovolimo, da se »odklopijo«, tvegamo večno utrujenost, depresijo in iztrošenost. Pri tem je najlepše to, da se užitki na počitnicah ne merijo z debelino denarnice; blagodejni učinki počitnic so enaki ali vsaj zelo podobni, ne glede na to, kje letujemo – čisto vseeno je, ali gremo na Maldive ali v počitniško prikolico v Istro. Sproščenost, druženje in majhne radosti so tisto, kar šteje. Pa še nasvet za tiste, ki mislijo, da ne morejo na dopust ali da je dopust potrata časa: Svet se zaradi vaše odsotnosti ne bo ustavil, boste pa zamudili veliko lepega. In če bo med vašo odsotnostjo kaj narobe? Potem se lahko tudi iz te izkušnje naučite kaj koristnega – in morda lahko o tem nekoč celo podučite druge.

Želimo vam odklopljen in osvežujoč dopust.

V imenu celotnega uredniškega odbora Melita Jurc,
Stane Jakelj in Anja Potočnik

besedilo Dušanka Šegatin, univ. dipl. ekon., pomočnica uprave za ekonomiko,
SIJ – Slovenska industrija jekla

ULITO V ŠTEVILKE JUNIJA 2011

PROIZVODNJA GOTOVIH PROIZVODOV

DRUŽBA	SORAZMERNI LETNI NAČRT 2011	I.–VI. 2010	OCENA I.–VI. 2011	Indeks 2011/načrt	Indeks 2011/2010
ACRONI	162.950	133.766	160.334	98	120
METAL Ravne	37.580	32.961	40.524	108	123
NOŽI Ravne	680	642	721	106	112
ELEKTRODE Jesenice	4.950	4.176	4.679	95	112
SUZ	3.170	2.100	3.881	122	185
SKUPAJ	209.330	173.646	210.139	100	121

PRODAJA V TONAH

DRUŽBA	SORAZMERNI LETNI NAČRT 2011	I.–VI. 2010	OCENA I.–VI. 2011	Indeks 2011/načrt	Indeks 2011/2010
ACRONI	167.595	138.425	165.787	99	120
METAL Ravne	37.580	33.555	40.730	108	121
NOŽI Ravne	767	696	842	110	121
ELEKTRODE Jesenice	5.110	4.388	4.941	97	113
SUZ	3.170	2.553	4.404	139	172
ODPAD Pivka	58.800	98.642	111.787	190	113
RSC	3.367	3.372	4.346	129	129
DANKOR Osijek	13.958	11.381	15.058	108	132
NIRO WENDEN*	1.930	678	2.188	113	323
SKUPAJ	292.276	293.691	350.082	120	119

PRODAJA V EVRIH					
DRUŽBA	SORAZMERNI LETNI NAČRT 2011	I.–VI. 2010	OCENA I.–VI. 2011	Indeks 2011/načrt	Indeks 2011/2010
ACRONI	245.770.367	171.576.550	248.210.252	101	145
METAL Ravne	81.931.275	62.421.754	88.091.071	108	141
NOŽI Ravne	7.704.319	6.429.344	8.157.158	106	127
ELEKTRODE Jesenice	8.777.125	6.577.302	8.198.424	93	125
SUZ	3.986.835	2.588.753	4.096.473	103	158
ZIP center	1.149.532	1.102.532	1.312.480	114	119
SKUPAJ	349.319.452	250.696.235	358.065.858	103	143
ODPAD Pivka	18.694.377	28.597.650	40.261.948	215	141
RSC	6.747.337	6.320.944	9.433.620	140	149
DANKOR Osijek	2.854.510	3.041.989	4.587.053	161	151
SIJ, D. D.	3.406.319	2.486.340	3.725.221	109	150
SERPA	2.790.000	2.316.053	3.102.117	111	134
IUENNA	8.350.500	4.740.670	7.277.796	87	154
KOPO Int.	19.233.729	13.706.519	19.448.850	101	142
ACRONI ITALIA	2.158.956	2.185.741	3.237.514	150	148
ACRONI DEUTSCHLAND	270.000	210.000	282.000	104	134
ŽELEZARNA JESENICE	9.240	5.258	6.955	75	132
ŽIČNA CELJE	3.978	5.109	1.761	44	34
NIRO WENDEN*	9.850.000	3.791.403	12.447.269	126	328
SIDERTOCE**	5.822.755	-	7.297.781	125	-
GRIFFON&ROMANO***	16.927.887	-	19.295.355	114	-
INOXCUT***	3.170.034	-	3.548.268	112	-
INOXPOINT***	2.833.500	-	2.475.883	87	-
SMG**	2.272.775	-	2.325.323	102	-
SKUPAJ OSTALE DR.	105.395.895	67.407.676	138.754.714	132	206
SKUPAJ VSE DRUŽBE	454.715.347	318.103.911	496.820.572	109	156

* od 1. 4. 2010 del skupine SIJ, ** od 1. 7. 2010 del skupine SIJ, *** od 1. 9. 2010 del skupine SIJ,
**** opravljen promet Acroni ITALIA je v obdobju januar–junij 2011 znašal 40,6 mio. €

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D. LJUBLJANA, GERBIČEVA 98

Na podlagi določbe 37. člena statuta družbe SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d.,
uprava družbe SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d.,

sklicuje in vabi delničarje na

22. SEJO SKUPŠČINE DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, d. d.,

ki bo v torek, 30. avgusta 2011, ob 11. uri
na sedežu družbe SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, Ljubljana

z naslednjim DNEVNIM REDOM in s predlogi sklepov:

1. ODPRTJE SKUPŠČINE DRUŽBE, UGOTOVITEV SKLEP- ČNOSTI IN IZVOLITEV DELOVNIH TELES SKUPŠČINE

Predlog sklepa:

Skupščina izvoli predsednika skupščine in zapisnikarja po predlo-
gu uprave.

2. SEZNANITEV SKUPŠČINE Z LETNIM POROČILOM DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D., IN S KONSOLIDIRANIM LETNIM POROČILOM SKUPINE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA TER Z MNENJI REVIZORJA ZA POSLOVNO LETO 2010 IN S POROČILOM NADZORNEGA SVETA O REZULTATIH PREVERITVE LE- TNEGA POROČILA DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDU- STRIJA JEKLA, D. D., ZA POSLOVNO LETO 2010

3. UPORABA BILANČNEGA DOBIČKA IN PODELITEV RAZREŠNICE UPRAVI IN NADZORNEMU SVETU DRUŽ- BE ZA POSLOVNO LETO 2010

Predlog sklepov:

1) Skupščina družbe SIJ soglaša s predlogom uprave družbe, da
izkazan bilančni dobiček leta 2010 v višini 12.232.599 EUR ostane
nerazporejen.

2) Skupščina družbe podeljuje razrešnico upravi in nadzornemu
svetu za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2010.

4. IMENOVANJE POOBlašČENEGA REVIZORJA DRUŽ- BE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D.,

in družb skupine SIJ – Slovenska industrija jekla za poslovno leto
2011

Predlog sklepa:

Za revidiranje računovodskih izkazov družbe SIJ – Slovenska indu-
strija jekla, d. d., in konsolidiranih računovodskih izkazov skupine
SIJ – Slovenska industrija jekla za poslovno leto, ki se bo končalo
31. 12. 2011, se imenuje revizijska družba Deloitte revizija, d. o. o.

5. SPREMEMBE IN DOPOLNITVE STATUTA DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D.

Predlog sklepov:

1) SKUPŠČINA DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D., SPREJME SPREMEMBE IN DOPOLNITVE STATUTA DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D., IN SICER:

► 3. člen statuta se spremeni tako, da se sedaj glasi:

Šifra	Naziv dejavnosti
41.100	Organizacija izvedbe stavbnih projektov
46.120	Posredništvo pri prodaji goriv, rud, kovin in tehničnih kemikalij
46.140	Posredništvo pri prodaji strojev, industrijske opreme, ladij in letal
46.190	Nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov
46.690	Trgovina na debelo z drugimi napravami in opremo
46.720	Trgovina na debelo s kovinami in z rudami
46.740	Trgovina na debelo s kovinskimi proizvodi, z inštalacijskim materialom in napravami za ogrevanje
46.770	Trgovina na debelo z ostanki in odpadki
46.900	Nespecializirana trgovina na debelo
62.020	Svetovanje o računalniških napravah in programih
62.090	Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti
63.110	Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti
63.120	Obratovanje spletnih portalov
64.990	Druge nerazvrščene dejavnosti finančnih storitev, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov
66.190	Druge pomožne dejavnosti za finančne storitve, razen za zavarovalništvo in pokojninske sklade
68.200	Oddajanje in obratovanje lastnih ali najetih nepremičnin
69.200	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti, davčno svetovanje
70.100	Dejavnost uprav podjetij
70.210	Dejavnost stikov z javnostjo
70.220	Drugo podjetniško in poslovno svetovanje
71.129	Tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje

71.200	Tehnično preizkušanje in analiziranje
72.190	Raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije
73.200	Raziskovanje trga in javnega mnenja
74.900	Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
77.330	Dajanje pisarniške in računalniške opreme v najem in zakup
77.390	Dajanje drugih strojev, naprav in opredmetenih sredstev v najem in zakup
77.400	Dajanje pravic uporabe intelektualne lastnine v zakup, razen avtorsko zaščitene del
82.910	Zbiranje terjatev in ocenjevanje kreditne sposobnosti
82.990	Drugje nerazvrščene spremljajoče dejavnosti za poslovanje
85.590	Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje

► **22. člen statuta se spremeni tako, da se sedaj glasi:**

»Uprava družbe šteje predsednika uprave in enega do tri člane. Predsednika in člane uprave imenuje in odpokliče nadzorni svet družbe.

Predsednik in člani uprave so lahko imenovani za mandatno obdobje največ 6 (šest) let in so po poteku mandata lahko ponovno imenovani. Trajanje mandata se določi s sklepom o imenovanju.«

► **v 28. členu statuta se doda četrti odstavek, ki se glasi:**

»Nadzorni svet mora pri določitvi prejemkov predsednika oziroma člana uprave slediti načelom iz 7. odstavka 294. člena ZGD-1.«

► **prvi odstavek 29. člena statuta se spremeni tako, da se sedaj glasi:**

»Družba ima nadzorni svet, ki šteje 7 (sedem) članov, ki jih izvoli ali odpokliče skupščina delničarjev za obdobje največ 6 let in so lahko ponovno izvoljeni. Trajanje mandata se določi s sklepom o imenovanju.«

► **v 31. členu se dodata 4. in 5. odstavek, ki se glasita:**

»Nadzorni svet lahko sprejema sklepe dopisno, telefonsko ali z uporabo elektronskih medijev (korespondenčna seja), če tako odloči predsednik nadzornega sveta.

Poleg članov nadzornega sveta se lahko sej nadzornega sveta udeležuje uprava družbe, na povabilo predsednika nadzornega sveta pa se obravnave posameznih točk lahko udeležijo tudi izvedenci ali poročevalci.«

► **tretji odstavek 33. člena statuta se spremeni tako, da se sedaj glasi:**

»Skupščina lahko sklepa o nagradah članom nadzornega sveta za dobro izvrševanje njihovih dolžnosti oziroma drugih izplačilih, ki se lahko izplačajo tudi v delnicah.«

► **35. člen statuta družbe se spremeni tako, da se sedaj glasi:**

»Delničarji uresničujejo svoje pravice na skupščini osebno ali preko svojih zakonitih zastopnikov ali preko pooblaščenec.

Delničarji morajo svojo prisotnost na skupščini pisno prijaviti najpozneje konec četrtega dne pred skupščino.

Pooblaščenec delničarjev morajo svoja pooblastila shraniti na sedežu družbe najpozneje konec četrtega dne pred skupščino.

Delničarji se lahko udeležijo skupščine in glasujejo pred skupščino ali na njej s pomočjo elektronskih sredstev brez fizične prisotnosti. Podrobnejši postopek za tovrstno udeležbo in glasovanje uredi uprava družbe.«

► **39. člen statuta se spremeni tako, da se sedaj glasi:**

»Skupščina se skliče vsaj 30 dni pred dnevom, predvidenim za sejo. Sklic se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, lahko pa se objavi tudi v dnevnem časopisu, ki ga s sklepom določi uprava družbe.

Ne glede na prejšnji odstavek se lahko skupščina družbe skliče s priporočenim pismom vsem delničarjem. V takem primeru velja dan, ko je bila pošta odposlana, za dan objave sklica skupščine.

Dnevni red zasedanja skupščine se v sklicu objavi skupaj s predlogom sklepov in obvestilom, kje je na voljo in vpogled gradivo, ki je podlaga za odločanje na skupščini.«

► **v 44. členu statuta se izbriše tretji odstavek, dosedanja četrti in peti odstavek postaneta tretji in četrti odstavek;**

► **spremeni se 49. člen statuta, ki se sedaj glasi:**

»Z dnem začetka veljavnosti tega prečiščenega besedila statuta preneha veljati prečiščeno besedilo statuta družbe, sprejeto na skupščini družbe z dne 11. (enajsti) april 2007 (dva tisoč sedem).«

2) Skupščina družbe sprejme prečiščeno besedilo statuta družbe SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d.

6. PREDLOG ZA IZPLAČILO NAGRADE ČLANOM NADZORNEGA SVETA DRUŽBE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA, D. D., ZA USPEŠNO DELO V LETU 2010

Predlog sklepa:

Skupščina družbe sprejme sklep, da se določijo nagrade članom nadzornega sveta za delo v poslovnem letu 2010, in sicer vsem članom nadzornega sveta v enakem znesku v višini 10.000,00 EUR bruto.

Vsa pisna gradiva, o katerih bo odločala skupščina, so delničarjem na vpogled v tajništvo na sedežu družbe Ljubljana, Gerbičeva 98, in sicer od 9. do 13. ure vsak delovni dan od dneva objave sklica seje skupščine v Uradnem listu Republike Slovenije.

Besedilo predlaganih sprememb in dopolnitev statuta ter čisto-pisa statuta je objavljeno tudi na spletnih straneh družbe SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d. (www.sij.si).

Delničarji lahko zahtevajo dopolnitev dnevnega reda v skladu s prvim odstavkom 298. člena ZGD-1 najpozneje do vključno 5. avgusta 2011.

Delničarji lahko sporočijo družbi predloge za objavo iz prvega odstavka 300. člena ali 301. člena ZGD-1 najpozneje do vključno 5. avgusta 2011.

Delničarji lahko na skupščini uresničujejo svojo pravico do obveščeniosti iz prvega odstavka 305. člena ZGD-1.

Na zasedanju skupščine družbe lahko sodelujejo zakoniti zastopniki ali pooblaščenec delničarjev, ki so vpisani v delniško knjigo družbe pri KDD na dan 24. avgusta 2011 in se izkažejo z veljavnim pooblastilom. Zakoniti zastopniki ali pooblaščenec delničarjev morajo svojo udeležbo na skupščini pisno najaviti najpozneje do vključno 24. avgusta 2011 in istočasno tudi deponirati svoja pooblastila na sedežu družbe.

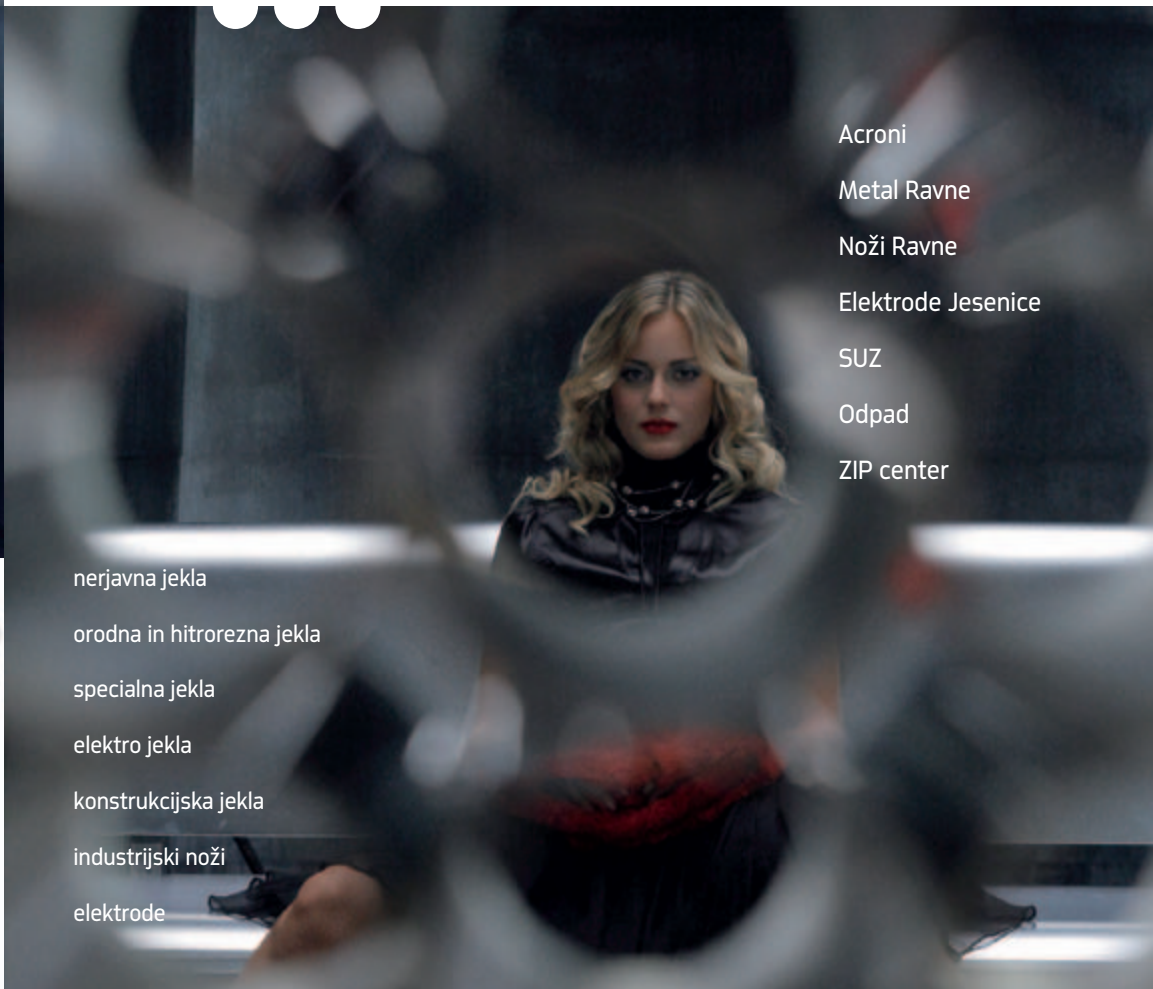
Če skupščina družbe ob uri sklica ne bo sklepčna, bo ponovno zasedanje istega dne ob 12. uri. Ob ponovnem zasedanju bo skupščina družbe veljavno odločala ne glede na višino zastopane-ga kapitala. ●

**Predsednik uprave družbe
Tibor Šimonka**

V najboljših stvareh na svetu je tudi slovensko jeklo.

sij Slovenska industrija jekla
skupina

- Acroni
- Metal Ravne
- Noži Ravne
- Elektrode Jesenice
- SUZ
- Odpad
- ZIP center

- nerjavna jekla
- orodna in hitrorezna jekla
- specialna jekla
- elektro jekla
- konstrukcijska jekla
- industrijski noži
- elektrode

RUSKA KAPELICA SIMBOL STRPNOSTI IN POVEZOVANJA

Tradicionalna slovesnost pri Ruski kapelici pod Vršičem v nedeljo, 31. avgusta, je minila v duhu spoštljivega prijateljstva in sodelovalnega zanosa med Slovenijo in Rusijo. Oba slavnostna govornika, slovenski predsednik Danilo Türk in vodja ruske delegacije, predsednik ruske dume Boris Grizlov, sta poudarila vse tesnejše sodelovanje obeh držav na različnih ravneh. Zaradi nedavnih nasilnih in sovražnih dogodkov na Norveškem je slovenski predsednik tudi odločno zavrnil vse oblike nestrpnosti in nasilja ter pozval k spoštovanju človekovih pravic in spodbujanju medsebojnega sodelovanja. Tatjana Komarova iz Društva Slovenija-Rusija je izpostavila, da so Slovenci zmogli preseči sovraštvo do nasprotnikov, katerim so s skrbjo za njihove grobove in Rusko kapelico izkazali človeško dostojanstvo. ●

● **Ruska kapelica:**

Človeško trpljenje je bilo povod za nastanek Ruske kapelice, ki so jo zgradili pred 95 leti v spomin na 300 umrlih ruskih vojnih ujetnikov, te je pri gradnji in oskrbovanju ceste marca 1916 zasul snežni plaz z Mojstrovke. Rusko kapelico iz lesa in lubja z dvema stolpičema so v spomin na svoje tovariše postavili preživeli ujetniki leta 1917, tradicionalno spominsko slovesnost na državni ravni pa pripravljajo od leta 1992. Danes je kapelica simbol prijateljstva in sodelovanja obeh držav.

- Z leve: Andrej Borisovič Zubitskiy, eden od lastnikov SIJ in predsednik nadzornega sveta SIJ, Boris Davidovič Zubitskiy, eden od lastnikov SIJ in poslanec ruske dume, in Tibor Šimonka, predsednik uprave skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Miran Kadiš, univ. dipl. inž., pomočnik direktorja
Kovaškega programa, Metal Ravne
besedilo Janez Plohl, komercialist, komercialist, Metal Ravne

METALOVO JEKLO V POGONSKEM VRETENU ACRONIJEVEGA BLUMINGA

▲ Odkovek, pripravljen za mehansko obdelavo, kvalitete 34CrNiMo6 (dva odkovka v enem kosu)

▲ Končni videz odkovka, dimenzije fi 798 mm x 1140 mm in kvalitete 34CrNiMo6

V začetku letošnjega leta smo v Metalu Ravne dobili povpraševanje od Acronija za izdelavo surovcev za pogonsko vreteno njihovega bluminga, in sicer za:

- ▶ odkovek za malo glavo (fi 798 mm x 1140 mm, kvaliteta 34CrNiMo6, poboljšano)
- ▶ odkovek za veliko glavo (fi 978 mm x 1180 mm, kvaliteta 34CrNiMo6, poboljšano)
- ▶ odkovek za vmesni del vretena (fi 550 mm x 9360 mm, kvaliteta 42CrMo4)

Zadeva je bila urgentna in kompleksna, zato smo se takoj odzvali in ustanovili tim. Največja težava je bil odkovek za veliko glavo, saj smo morali izdelati odkovek dimenzije fi 1039 mm, česar pa v Metalu Ravne v tej kvaliteti doslej še nismo delali. Potrebno je bilo veliko usklajevanja ter sodelovanja med Metalom Ravne in Acronijem, da smo na koncu le določili vse potrebne parametre, predvsem za dobavni rok, ki je bil zaradi izredne zahtevnosti projekta za nas zelo kratek. Dela smo se lotili zelo sistematično, za nadzor nad izdelavo odkovkov in za njihovo spremljanje skozi vse tehnološke faze pa določili vodjo tehnologov Mirana Kadiša. Za vse odkovke je bil narejen natančen terminski plan z namenom optimiranja časovnega poteka izdelave.

Vložek za največji odkovek je bil 42-tonski ingot, ki smo ga zaradi velikosti in zahtevnosti končnega odkovka predhodno pokrčili. Ingot smo pokrčili na dimenzijo fi 2000 mm, tako da smo dobili dovolj veliko skupno predelavo. Kovanje odkovkov smo izvedli v Kovačnici težkih odkovkov na 40 MN hidravlični stiskalnici.

Čas, potreben za izdelavo največjega odkovka (tj. od prihoda ingota v kovačnico pa do odpreme), je bil približno dva meseca. Skorajda tretjino tega časa je bilo porabljenega za žarjenje za odpravo vodika. Pojav kosmičev je poleg drugih notranjih napak pomenil največje tveganje za neuspešno proizvodnjo.

Sodelovanje med Metalom Ravne in Acronijem se je tudi tokrat izkazalo za uspešno, izdelava teh odkovkov pa nam je dala nova izkustva za prihodnje. Pokazalo se je, da zmoremo v kovačnici Metala Ravne, s pravilnim tehnološkim pristopom in z ustreznim načrtovanjem, izdelati še tako velike in zahtevne odkovke. ●

besedilo Mitja Živič, univ. dipl. inž. el., vodja oddelka Vzdrževanje, Metal Ravne
fotografije Melita Jurc, Metal Ravne

LETNI REMONTI V METALU RAVNE POTEKAJO NEMOTENO, ZAHVALJUJOČ POŽRTVOVALNIM VZDRŽEVALCEM

Zopet so tu vroči poletni meseci s kolektivnimi dopusti in z remontu. Tako kot so zaposleni po celoletnem delu potrebni počitka, da si naberejo moči za delo v jesenskih in zimskih mesecih, so tudi stroji potrebni vzdrževalnih posegov in popravil. To je čas večjih vzdrževalnih posegov na agregatih in strojih, katerih okvare bi lahko povzročile večji izpad proizvodnje, s tem pa velikansko škodo. Seveda pa je to tudi čas, ko so prav vzdrževalci najbolj vpeti v svoje delo, da bi lahko stroji potem znova nemoteno delali dalje. Zaradi pomanjkanja vzdrževalcev in potreb proizvodnje remontu ne potekajo istočasno v vseh obratih in jih bomo izvajali skozi vse poletje.

Remonte smo začeli že konec junija v Jeklarni. Sledijo remontu v posameznih obratih, ki so neposredno odvisni od dobave vložka iz Jeklarne, to je v Valjarni gredic in Kovačnici težkih odkovkov. Za njimi so remontu v Avtomatski in Težki kovačnici. Sredi julija sta bila na vrsti kolektivni dopust in remontu v Proizvodnji svetlih profilov, v začetku avgusta bosta še v Valjarni profilov. Značilnost letošnjih remontov je, da bodo zaradi potreb proizvodnje končani v krajšem času kot običajno. To pa pomeni, da morajo vzdrževalci delati bolj intenzivno, da bo vse opravljeno pravočasno in brezhibno.

Remonte izvajamo vzdrževalci Metala Ravne in zunanji izvajalci v podaljšanem delovnem času. V veliko pomoč so nam Serpa z mehansko obdelavo in oddelki vzdrževanja žerjavov in hidravličarjev, pa tudi najeti ključavničarji. Vsem, predvsem pa sodelavcem Metala Ravne, ki se v teh vročih poletnih mesecih trudijo pri vzdrževanju, da bi zagotovili nemoteno proizvodnjo, se zahvaljujem za njihovo požrtvovalno delo. ●

● Vzdrževalci pri strojnem vzdrževanju Valjarne, elektrovzdrževanju Valjarne in strojnem vzdrževanju Proizvodnje svetlih profilov

● Vzdrževalci pri strojnem vzdrževanju Kovačnice

● Vzdrževalci pri mazanju, termoregulacijah, vzdrževanju industrijskih peči, pripravi dela in industrijski elektroniki

● Vzdrževalci pri strojnem vzdrževanju Jeklarne, elektrovzdrževanju Jeklarne in Kovačnice

besedilo Marjan Kramar, vodja proizvodnje Hladne predelave, Acroni

V HLADNI VALJARNI URESNIČILI STRUKTURNI IN KOLIČINSKI NAČRT

Proizvodnja gotovih elektropločevin s čim manjšimi vatnimi izgubami je zelo pomembna, kajti le tako Acroni lahko odgovarja na vedno ostrejšše zahteve kupcev in konkurence.

Z razogljčenjem elektropločevine v suhi atmosferi je omogočena večja hitrost razogljčenja na liniji Crno in s tem možnost izdelave najzahtevnejših vrst jekla hladno valjanih neorientiranih elektropločevin, kot je M270-35A. To je zahteven proizvod in na trgu dosega konkurenčno ceno – je proizvod z visoko dodano vrednostjo. Na novo razviti debelinski razred 0,35 mm je pravi odgovor na povpraševanje trga, ki se vse bolj koncentrira in usmerja k čim manjšim elektromotorjem z izjemno nizko porabo električne energije. Junija smo izdelali

1650 ton pločevine, kakovostno zelo zahtevne vrste jekla EV 18-P, kar je nov rekord. Tako smo izpeljali strukturni in količinski načrt, to pa je pomembno zaradi predvidenega dobička.

Prestižnejše avtomobilске znamke, kot so BMW, Mercedes in Audi, v svoje izpušne sisteme vgrajujejo katalizatorje za dizelske in bencinske motorje iz jekla, ki ga izdelujemo v Acroniju. Za zagotavljanje kakovostne obstojnosti materiala mora biti jeklo izdelano in zvaljano v pločevino kontinuirano brez ohlajanja. To je zagotovilo, da so katalizatorji

izdelani iz materiala, ki v zelo kratkem času doseže visoko toplotno prevodnost, obenem pa je odporen proti visoki temperaturi oksidaciji. V Hladni predelavi valjamo pločevino končne debeline 0,45 mm, ki jo pošljemo našemu nemškemu partnerju v nadaljnjo predelavo. Junija smo izdelali 350 ton skupine jekel MKM. Stremeti moramo h končni brezhibnosti in kakovosti pločevine, ki je najpomembnejši kriterij pri zagotavljanju visoke končne dodane vrednosti materiala. ●

POSODABLJAMO

besedilo Bojan Todorovič, nabavni menedžer, Acroni, in Roman Robič, univ. dipl. inž. met., industrijski inženir, Acroni

PRVI ROBOTI V PROIZVODNEM PROCESU PODJETJA ACRONI

S podjetjem Gram Commerce, ki sodeluje z enim od vodilnih podjetij na področju robotizacije procesov v Sloveniji, in sicer podjetjem PAKMAN (roboti proizvajalca KUKA), smo podpisali pogodbi za dobavo prvih robotov v proizvodnem procesu. Pogodbi zajemata izdelavo, dobavo, montažo in zagon dveh robotov, in sicer manipulatorja za polaganje lesenih moralov na jeklene plošče na koncu linije za transport debele pločevine v Vroči valjarni in robotsko celico za prevzemanje vzorcev s sistemom graviranja pri škarjah na liniji za transport debele pločevine v Vroči valjarni.

AVTOMATIZACIJA PROCESA POLAGANJA LESENIH MORALOV NA JEKLENE PLOŠČE

Manipulator bo imel tri osi (x, y, z). Na vsaki strani manipulatorja bosta po dva zalogovnika za morale (dolžine moralov 1000 in 1500 mm). Podatke o potrebnem številu moralov in pozicijah zlaganja bo za vsako ploščo manipulator pridobil iz obstoječega sistema avtomatizacije transporta plošč. S pomočjo ustreznega zalogovnika bo lahko manipulator v enem ciklu položil potrebno število moralov (maks. 12). Delovanje manipulatorja bo avtomatsko vodila mikroprocesna enota, ki bo komunicirala z obstoječim sistemom avtomatizacije transporta plošč v Vroči valjarni.

ROBOTSKA CELICA ZA PREVZEMANJE VZORCEV S SISTEMOM ZA GRAVIRANJE

Robotska celica je namenjena prevzemu vzorcev jeklene pločevine s transportnega traku za transport odrezkov na škarjah v Vroči valjarni. Odrezki bodo avtomatsko naloženi na palete. Robot bo s prijemalom prevzel vzorec, ga z napravo za graviranje označil z identifikacijsko številko plošče in odložil na paleto za vzorce. Prijemalo bo izdelano tako, da bo sprejemalo vse dolžine in debeline vzorcev, prav tako pa bo imelo vgrajeno gravirno napravo za graviranje identifikacijske številke vzorca. Delovanje bodo sinhrono upravljali z napravami za transport vzorcev. Vsi podatki bodo posredovani iz obstoječega sistema za avtomatizacijo transporta debele pločevine v Vroči valjarni. ●

besedilo Uroš Rot, dipl. inž. el., inženir elektrotehnike I, Acroni
fotografije Uroš Rot, Acroni

AVTOMATIZACIJA MOSTNEGA DVIGALA V OBRATU DEBELE PLOČEVINE

Maja smo zaključili testno obdobje avtomatizacije mostnega dvigala 2A (v nadaljevanju granik 2A) v hali A obrata Predelava debele pločevine. Namen avtomatizacije je bil nemoteno zakladanje peči Wellman v času gradbenih del in postavitve nove tretje peči za toplotno obdelavo nerjavne debele pločevine (tretja peč Bosio). Ta način bo ostal tudi po dograditvi in zagonu tretje peči.

● Slika 1: Peči Wellman (desno zgoraj) in stara pripravljalna in zakladalna miza (sredina levo), kjer bo kmalu stala nova tretja peč proizvajalca Bosio

Potreba po avtomatskem zakladanju se je pojavila zaradi rušitve zakladalnega mesta, na katerem bo stala nova tretja peč. (slika 1) Treba je bilo najti varnostno, ekonomsko in tehnološko najbolj primerno rešitev, ki bi nadomestila dosedanja način priprave in zakladanja plošč z zakladalne mize na zakladalni voz in z zakladalnega voza v peč, po končani termični obdelavi pa iz peči na zakladalni voz in z zakladalnega voza v hladilno napravo ter naprej na ravnanje, obrez ...

Z novim pripravljalnimi mestom in avtomatizacijo granika 2A smo dosegli vse zgoraj naštetе kriterije, hkrati pa se je sistem dela za operaterje peči in njihove pomočnike bistveno izboljšal. Avtomatizacijo granika 2A smo zaupali zunanjemu podjetju IGAP, z njim pa smo sodelovali zaposleni. Granik komunicira z obstoječim krmilnikom peči Wellman 1 in 2. nivojem vodenja – MADE-om preko brezžične ali povezave wireless. Sistem dela po novem poteka tako, da zaklada-

lec naloži plošče na novo pripravljalno mesto, ki je v bistvu slika peči (na tak način kakor morajo stati plošče v peči), le-te plošče potem zakladalec ali operater vnese v sistem MADE po enakem zaporedju, kot jih je založil. (slika 2)

Ker bodo do približno sredine oktobra postavljali novo, tretjo peč Wellman proizvajalca Bosio, sedaj uporabljamo prilagojeno pot granika (slika 3, slika 4) za čim večji izogib delovišču, s čimer poskušamo doseči čim večjo varnost med

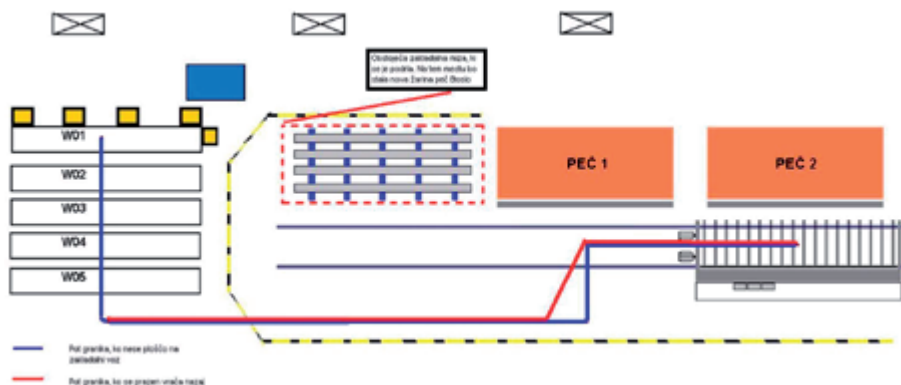
gradnjo peči (slika 5). Zaradi avtomatizacije granika pa je bilo treba prilagoditi tudi sistem peči Wellman (ukinitev starega zakladalnega mesta), spremeniti krmilno logiko na nov način dela, prilagoditi operaterski vmesnik za operaterja peči (informacija o blokadi vožnje zakladalnega voza; vožnja prečno, vožnja vzdolž) in vzpostaviti komunikacijski kanal med sistemom.

Nov način zakladanja nam je omogočil, da na letni ravni pridobimo pet

dni proizvodnje več oziroma, izraženo v tonah, od 750 do 1000 ton več toplotno obdelane nerjavne, orodne, dupleksne debele pločevine.

Pri avtomatizaciji granika 2A so sodelovali poleg zunanjega podjetja IGAP še po strojni in gradbeni plati vodja vzdrževanja Miroslav Zakrajšek, ki je izpeljal izgradnjo novega zakladalnega mesta (izkopi lukenj, betonaža in vstavljanje kovinskih stebrov za predpozicioniranje plošč), po elektro plati Vinko Kusterle,

Klemen Polanc in Zdravko Grebenšek (elektro dela na graniku), sistem MADE so nadgrajevali vodja procesne avtomatizacije Zdravko Smolej, Matej Ozebek in Blaže Banko, koordinacijo del in usklajevanje krmilniške opreme, torej programiranje PLC-jev in nadgrajevanje operaterskih panelov, pa je izvajal Uroš Rot. Pobudo za avtomatizacijo je dal Marjan Kunšič. ●

● Slika 2: Shematski prikaz načina zakladanja z novega zakladalnega mesta (kup W01), črtkano okvirjeno staro zakladalno mizo pa smo že odstranili in na njenem mestu že postavljajo temelje za novo, tretjo peč Bosio

● Slika 4: Nemoteno delovanje avtomatskega zakladanja v času gradbenih del je bilo povod za avtomatizacijo granika 2A, na sliki se vidi izvajanje gradbenih del ob hkratnem nakladanju plošče na zakladalni voz. Obenem je tu še vedno prisoten upravljalec granika, ki še vedno lahko v vsakem trenutku prekine oziroma ustavi granik zaradi nepredvidenih situacij, kot je denimo padec plošče zaradi padca vakuumu.

● Slika 3: Novo pripravljano mesto, kjer se plošče predpozicionirajo za poznejše zakladanje zakladalnega voza

● Slika 5: Temelji za novo tretjo peč Bosio, kjer je bila še pred kratkim zakladalna miza, desno zakladalni voz in peč Wellman 1

besedilo Marko Lebar, dipl. organizator, vodja skupnih storitev, Acroni
fotografije Marko Lebar, Acroni

POSODOBITEV CEPILCA EMULZIJE ZA VALJALNO OGRODJE SENDZIMIR

Emulzijo na valjalnem ogrodju Sendzimir uporabljamo za hlajenje in mazanje valjev pri postopku valjanja. Ostanki iztrošene emulzije se zbirajo v zbirnem bazenu v kletnem prostoru. Za ločevanje vode iz že uporabljene emulzije uporabljamo napravo italijanskega proizvajalca Deporacque DEP-60, ki je nameščena poleg zbirnega bazena v emulzijski kleti ZRM.

▲ Celoten sistem – cepilec emulzije

Zgoščena emulzija (olja) gre v ekološko uničenje – sežig, za kar poskrbijo zunanja pooblaščenca podjetja. Strošek uničenja se obračuna na kilogram odpadne nevarne snovi. Zato je z ekonomskega vidika zelo pomembno, da je odpadne zgoščene emulzije čim manj.

Naprava deluje pod vakuumom in ima po tovarniških podatkih zmogljivost 100 l/h oziroma 10 m³/100 ur. Temperatura vrenja in s tem uparjanja tekočine v kotlu je navadno okrog 28–32 °C. To nam omogoča zelo ugodno porabo električne energije v primerjavi z normalnim uparjanjem pod atmosferskim tlakom in istočasno preprečuje molekularni razpad organskih snovi, ki se morda nahajajo v raztopini in bi tako uhajale s paro. Energetski učinek je vsaj za 40–50 odstotkov bolj ugoden. Naprava deluje na principu toplotne črpalke. Ogreva kotel, kjer medij hlapi, ti hlapi se potem dvigajo do uparjalnega dela, ki je ohlajen na okoli 2–5 °C, in tam kondenzirajo.

Polnjenje kotla naprave je avtomatsko preko pnevmatskega ventila, ki ga krmili nivojsko stikalo. Ker v kotlu stalno poteka postopek uparjanja v podtlaku (0,9–0,95 bar), sveža odpadna emulzija sama steče v kotel do zelenega nivoja.

• Deblokator pregrevanja

Med uparjanjem se tekočina v kotlu postopoma koncentrira. Ko koncentracija doseže maksimalno predvideno vrednost, ki jo sami določimo s pomočjo avtomatskega seštevanja delovnih ur, se naprava zaustavi. To skoncentrirano emulzijo, v kateri je visok odstotek olja, potem izčrpajo in pripravijo za odvoz oziroma ekološko uničenje.

Junija 2010 je prišlo do večje okvare hladilnega tokokroga. Naprava je iz leta 1995 in deluje v zelo težkih razmerah, zato so bile strojne inštalacije že v zelo slabem stanju. Odločili smo se le za obnovo inštalacij hladilnega tokokroga. Bistven razlog za to je bil tudi, da se v skladu z Uredbo (ES) št. 2037/2000 čisti, delno halogenirani klorofluorogljikovodiki od leta 2010 ne smejo več uporabljati za vzdrževanje ali servisiranje opreme za hlajenje in klimatizacijo.

Decembra 2010 smo začeli iskati možnega izvajalca in zbirati ponudbe. Zaradi kompleksnosti sistema nekateri izvajalci niso dali ponudb. Najboljšo ponudbo z vsemi rešitvami in izboljšavami, ki smo jih predlagali, je pripravilo podjetje KLIRA. Od stare naprave so ostali le kotel in uparjalni del (kondenzacijski del – v njem vodne pare kondenzirajo) ter inštalacije emulzije in vode. Vse drugo smo zamenjali, torej skorajda tri četrtine naprave.

Predelave smo se lotili po odobreni mali investiciji v aprilu. Najprej smo zajeli odpadno hladivo HCFC-22, delavci iz strojnega vzdrževanja pa so razstavili kotel in uparjalni del. To je bil ključni del predelave, saj je bil potek nadaljnjih del odvisen

• Kotel

od njegovega stanja. Izkazalo se je, da je uparjalni del sestavljen iz nerjavečih cevk, ki so bile v zelo dobrem stanju. Prav tako je bil kotel z grelnim delom (kondenzatorski del hladilnega tokokroga) brezhiben, le močno zamazan s staro emulzijo in z vodnim kamnom. Ključen in najdražji del je 15 kW kompresor. Že v fazi začetka del smo se odločili, da bomo blokator pregrevanja zaradi slabih razmer prestavili iz kleti v zgornji prostor, kjer bo v občutno boljnih razmerah naprava tudi bolje delovala.

Naprava za ločevanje vode iz emulzije obratuje že en mesec in dosega zelo dobre rezultate, bistveno boljše kot pred predelavo in primerljive oziroma celo nekoliko boljše, kot so bili tovarniško zapisani. S to predelavo smo napravi podaljšali obratovalno dobo najmanj za nadaljnjih 10–15 let, prednost tega pa je tudi, da imamo popis vseh rezervnih delov, ki so dobavljivi preko zastopnika v Sloveniji. Pri predelavi se je pokazalo dobro sodelovanje različnih služb v podjetju, kar nam je lahko v ponos in spodbudo za nadaljnje delo. Poskrbeli pa smo tudi za okolje, saj novo hladivo R404 A ne vpliva na tanjšanje ozona. Spada v skupino fluoriranih toplogrednih plinov (HFC). Za te tako imenovane F-pline po uredbi o uporabi ozonu škodljivih snovi in fluoriranih toplogrednih plinov velja, da moramo kot upravljavec in pooblaščen serviser redno skrbeti za brezhibnost in tesnost hladilnega sistema in njegovo evidenco. Za to imamo v oddelku Skupne storitve dva pooblaščenca serviserja in napisan postopek dela. ●

besedilo Andraž Krevh, študent računalništva in informacijskih tehnologij UM FERl, Konstrukcija, Serpa
mentor Mitja Laure, univ. dipl. inž. str., tehnični direktor, Serpa
fotografije Andraž Krevh, Serpa, in Danilo Krevh

POSODOBITEV PROGRAMA ZA IZRAČUN OBSTOJEČIH ZOBNIKOV

Nemalokrat pride do zastoja stroja zaradi uničenega zobnika. Da bi stroj prešel nazaj v obratovanje kar se da hitro, je treba uničeni zobnik ponovno izdelati. V podjetju Serpa v konstrukcijskem oddelku konstruirajo takšne zobnike, za kar pa morajo prej opraviti izračune določenih geometrijskih veličin poškodovanega zobnika.

```

Bliznjica de zob1.bat

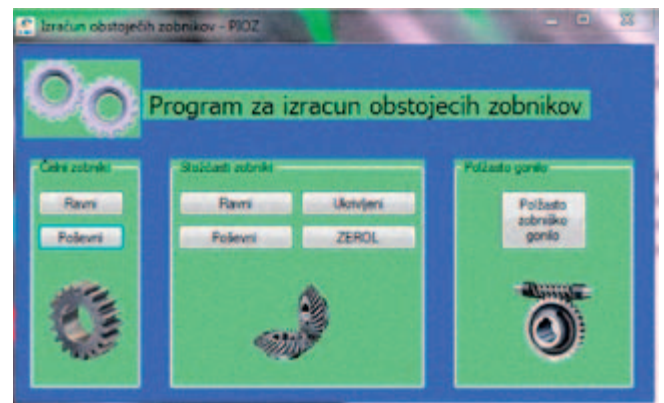
PROGRAM ZA IZRA^UN ^ELNIH ZOBNIKOV
UNOS  ^ODATKOV

Z1 =_28 ..... <t. zob prvega zobnika
Z2 =_38 ..... <t. zob drugega zobnika
d. =_28^ ..... uhinski kot <JUS M.CI.016>
p. = ..... nagibni kot bo^nica
a =_128 ..... medosna razdalja
n = ..... ^elni modul <JUS M.CI.015>
Dk1=_58 ..... zunanji premer prvega zobnika
Dk2=_98 ..... zunanji premer drugega zobnika

Upi^ci podatke za prvi zobnik

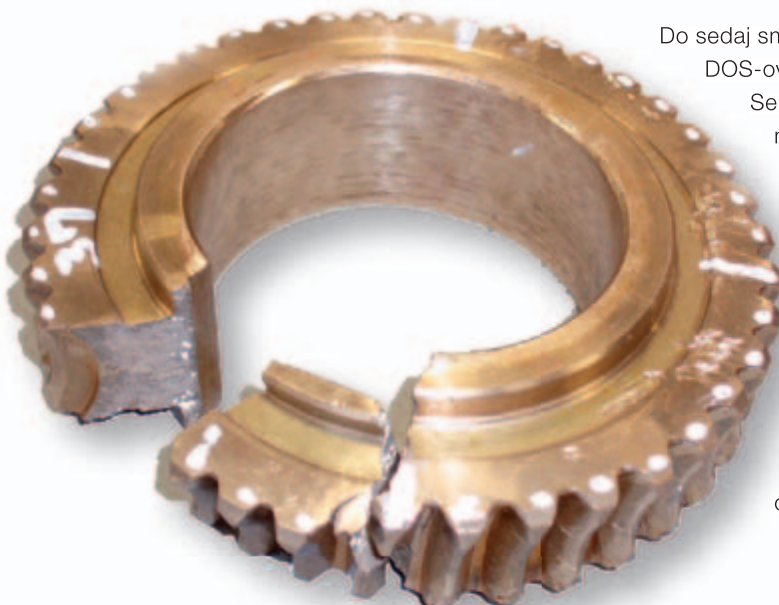
Un =_9.8 ..... nara ^ez n zob
Un1=_6 ..... nara ^ez n-1 zob

Beli< podatke spreminjati ? D/N
  
```


▲ Začetno okno nove različice programa

▼ Primer uničenega polzevega kolesa (foto: Danilo Krevh)

Do sedaj smo za izračunavanje obstoječih zobnikov uporabljali paket DOS-ovih programov avtorja Mitje Laureta, tehničnega direktorja Serpe. Ker programi niso kompatibilni s 64-bitnimi operacijskimi sistemi in so današnjemu uporabniku neprijazni, tiskanje končnih podatkov pa je omogočeno le na tiskalnikih lpt, je podjetje potrebovalo posodobitev le-teh.

Med dvomesečno prakso sem izdelal okensko aplikacijo za izračun obstoječih zobnikov, in sicer za čelne (ravni, poševni) in stožčaste zobnike (ravni, poševni, ukri^ljeni, zerol) ter polžasta gonila. Nova različica programa omogoča tiskanje na katerikoli tiskalnik, ki je povezan z računalnikom, in izvoz podatkov v tabelo v programu Microsoft Office Excel, če želimo podatke shraniti ali naknadno natisniti. S tem je posodobitev programa za izračun obstoječih zobnikov uspešno zaključena. ●

OBNOVA CERTIFIKATA ZA NEPORUŠITVENE PREISKAVE

Podjetje TÜV Süd vsaki dve leti v Metalu Ravne izvaja avdit za neporušitvene preiskave. Letos je takšen avdit za podaljšanje certifikata potekal 30. junija, ko sta nas obiskala presojevalca podjetja TÜV Süd Andrej Černe in Walter Rieger. Preverjala sta celoten potek neporušitvenih preiskav: upoštevanje mednarodnih standardov in predpisov, delo po navodilih, periodično kalibracijo instrumentov in certifikate osebja za neporušitvene preiskave. Presoja je bila uspešna, kar nam je zagotovilo obnovitev certifikata za neporušitvene preiskave. Pri auditu sta na strani Metala Ravne sodelovala Bernarda Breznik iz oddelka Vodenje kakovosti in Gabor Sekereš iz oddelka Kontrola in metalurški razvoj.

besedilo Janko Miklavc, univ. dipl. inž., menedžer prodaje, Noži Ravne
fotografija Janko Miklavc, Noži Ravne

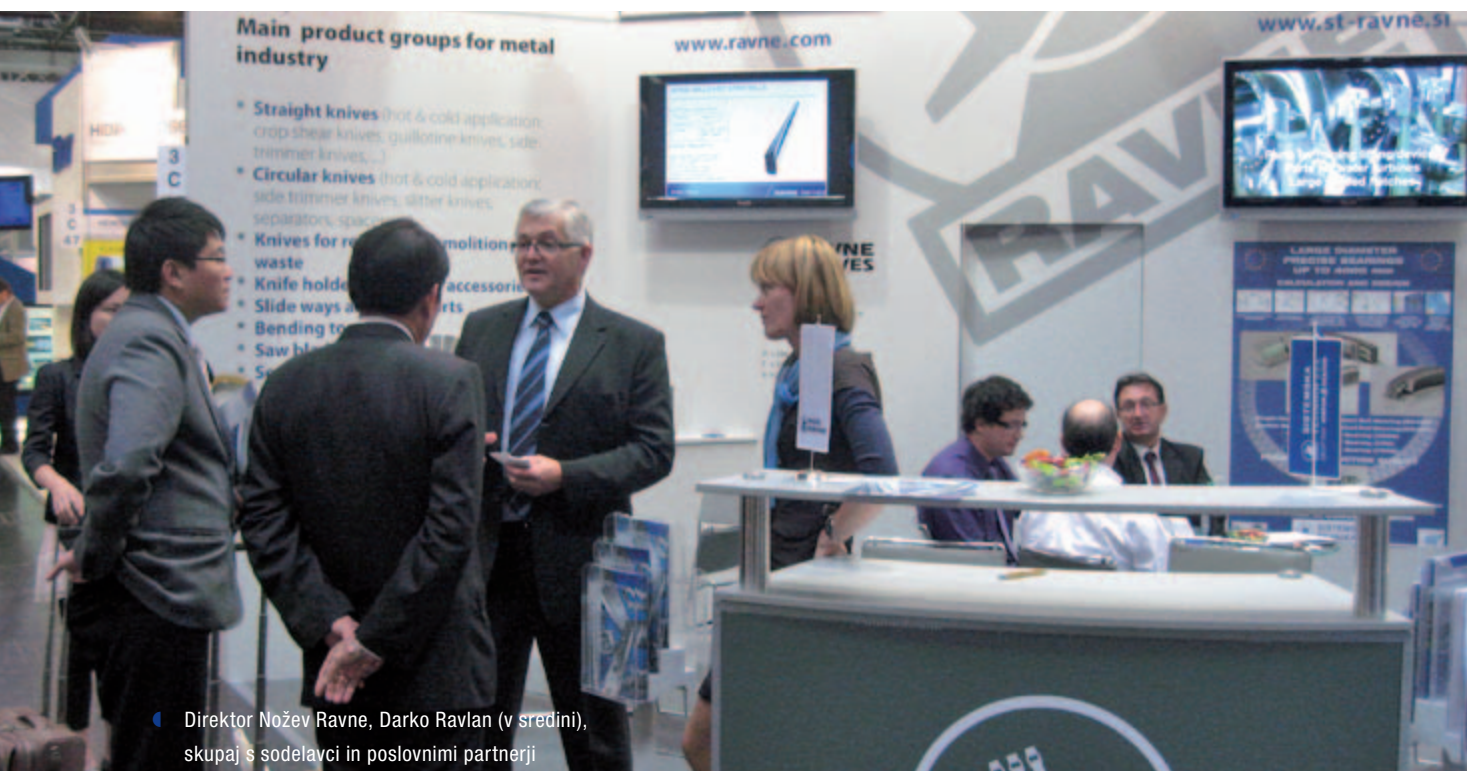
NOŽI RAVNE PRVIČ NA SEJMU METEC

Sejem METEC je specializiran za metalurško tehnologijo in je vsaka štiri leta na razstavišču v Düsseldorfu skupaj s sejmi THERMPROCESS, NEWCAST in GIFA. Letošnji sejem je potekal med 28. junijem in 2. julijem. Na njem se je predstavilo 1.958 razstavljalcev, obiskalo pa ga je 79.000 obiskovalcev iz 83 držav.

Noži Ravne se močneje usmerjamo v proizvodnjo in prodajo industrijskih nožev za kovine. Zadnja naložba v nakup CNC-brusilnega stroja Favreto nam omogoča širitev in doseganje kakovostnih zahtev zahtevnejših nožev iz programa tovrstnih nožev. Po tržni strani smo z noži za kovine že vrsto let prisotni na sejmu EUROBLECH v Hannoveru. V podporo načrtovani rasti prodaje smo se odločili za prvo razstavljanje na sejmu METEC. K hitri odločitvi nas je pritegnila možnost najema manjšega razstavnega prostora in delitev stroškov sejma in prostora s Sistemsko tehniko, ki je razstavljala valje in opremo za metalurško proizvodnjo.

Na sejmu smo imeli razgovore s pomembnejšimi proizvajalci metalurške opreme, kjer so vključeni stroji za prečni in vzdolžni razrez kovin. Te smo našli kar med razstavljalci. Med obiskovalci našega razstavnega prostora pa jih je bilo največ iz valjarn pločevine. V razgovorih z njimi smo navezali nekaj zelo obetavnih stikov za začetek poslovnega sodelovanja.

Po sejmu lahko zatrdimo, da je bila odločitev za nastopanje na njem dobra. Utrdili smo stike z nekaterimi obstoječimi kupci, ki so sejem obiskali ali na njem razstavljali. Posebej pomembno pa je, da smo pridobili nova povpraševanja/kupce, ki jih sicer ne bi. ●

● Direktor Nožev Ravne, Darko Ravlan (v sredini), skupaj s sodelavci in poslovnimi partnerji

© Uroš Grabner / [o]blikovavnica idij in TAZ 980UP | op. delo vsa avtorska

IME, VREDNO ZAUPANJA

SPREMEMBE V EVROPSKI PROIZVODNJI NERJAVNIH JEKEL

Evropsko proizvodnjo nerjavnih jekel pretresata presežek zmogljivosti in stagnacija trga. Nekaj se mora spremeniti, in kažejo se prvi znaki, da se bo to tudi zgodilo.

Kljub napovedim, da bo evropska proizvodnja nerjavnih jekel najpozneje do leta 2013 dosegla predkrizne ravni, ter ugotovitvam, da so finančni rezultati v zadnjem času bolj pozitivni, pritiski na prestrukturiranje ostajajo. Evropska proizvodnja nerjavnih jekel se namreč sooča s presežkom zmogljivosti, z močnim pritiskom izdelkov iz uvoza in nizkimi maržami. Dolgoročna napoved ni obetavna, poleg tega pa dejstvo, da je ta sektor aktiven bolj na globalnem kot regionalnem trgu, pritiske še dodatno stopnjuje. Hitra rast proizvodnje nerjavnih jekel v Aziji, predvsem na Kitajskem, je svetovni trg nerjavne pločevine v zadnjih letih obrnila na glavo.

Proizvajalci že nekaj časa vedo, da se nekaj mora spremeniti, vendar do sedaj niso našli ustrezne rešitve. Vprašanje ostaja: »Kaj storiti in kako?«. Glede tega, kdaj, pa je odgovor jasn: včeraj je bilo prepozno.

Nekateri vidijo prestrukturiranje kot neizbežno, drugi mu nasprotujejo, češ da je v praksi težko izvedljivo. Prav tako ni soglasja glede tega, kdaj se bo to zgodilo. Nekateri menijo, da gre le še za vprašanje nekaj mesecev, spet drugi, da bodo minila še leta. Po besedah Marcusa Molla, enega vodilnih raziskovalcev trga jekla, je gotovo le nekaj: trg ne bo pomagal, saj je v stagnaciji. Po njegovem mnenju je preveč kar 30 odstotkov vseh proizvodnih zmogljivosti.

Dogodki zadnjih mesecev pa bi lahko pomenili začetek večje spremembe. V začetku leta je ArcelorMittal prenesel nerjavna in elektro jekla v posebno podjetje – Aperam. ThyssenKrupp načrtuje osamosvojitve nerjavnega dela. Outokumpu, ki se ne more izkupati iz rdečih števil, vodi nov CEO in kot zadnje, čeprav mogoče manj pomembno, Acerinox ustanavlja podjetje, ločeno od glavnega holdinga, ki bo odgovorno za evropski del poslovanja z nerjavnimi ploščatimi jekli. Vse skupaj bo omogočilo večji pregled nad sektorjem, saj bodo štirje glavni igralci postali popolnoma transparentni in odvisni od tržnih gibanj.

Kakšne možnosti obstajajo?

Danes je zelo težko napovedati, kaj se bo dogajalo v prihodnje. Večji del industrije se osredotoča predvsem na omejitve zmogljivosti in maksimiziranje sinergij po združitvah. Vendar kljub pripravljenosti glavnih igralcev morebitna združitev ne reši vseh težav, poleg tega pa obstajajo tudi omejitve. Prvič, združitev, ki bi povzročila obvladovanje več kot 40 odstotkov trga, ni dovoljena. Drugič, združitev mora prinašati prednosti za oba akterja. Tretjič, veliko omejitev lahko pomeni nacionalni interes, saj zmanjšanje zmogljivosti in zapiranje proizvodnih obratov lahko postaneta tudi politični problem.

KDO BO PRVI?

Glede na nujnost izvedbe ukrepov se

kot prvi omenja Outokumpu, saj je pod največjim pritiskom zaradi negativne bilance. Kljub marsikateri prednosti, ki jo Outokumpu ima na Finskem, pa poznavalci menijo, da je proizvodnja na Švedskem in v Veliki Britaniji manj konkurenčna. Skupina tudi ni močna na rastočem trgu feritnih jekel. Novi CEO Mika Seitovirta je pred težko nalogo, vendar bo kot človek, ki prihaja od zunaj, mogoče lahko videl izhod bolje kot ostali, ki so v nerjavni posel vpeti že dalj časa. Dobro informiran vir pravi, da naj bi se Seitovirta osredotočil na glavni posel – to zagotavlja nadaljevanje poslovanja proizvodnih obratov v Torniu. Kaj se bo zgodilo z drugimi deli, je še prezgodaj napovedovati.

KDO BO ZADNJI?

Pod najmanjšim pritiskom je za zdaj španski Acerinox. Ta je tudi večkrat poudaril, da ne čuti potrebe po sodelovanju v evropskem procesu prestrukturiranja. Se pa pojavlja kot potencialni kupec določenih zmogljivosti, ki bodo na voljo. Acerinox ima med vsemi proizvajalci največ prekomorskih zmogljivosti – v ZDA, južni Afriki in v Maleziji novo hladno valjarno, ki je pravkar začela obratovati.

KAKŠNE SO MOŽNOSTI?

Sektor nedvomno potrebuje omejitve proizvodnih zmogljivosti. Med krizo so bili

evropski proizvajalci nerjavnih jekel disciplinirani in so s ponudbo sledili povpraševanju. Vendar je to težko zagotavljati na daljši rok. Acerinox se še najlaže prilagaja, kar tudi dokazuje skrajšani delovnik do konca tega leta. Pri ostalih bi bilo treba zapreti cele obrate, vendar nihče tega ne želi storiti sam. Zato je več verjetnosti, da se bo to zgodilo z dogovorjenim združevanjem in zapiranjem delov kombiniranih procesov.

Eden od problemov evropske proizvodnje nerjavnih jekel je tudi odsotnost glavnega (dominantnega) proizvajalca, ki bi lahko postavil strategijo za celoten sektor, tako kot pri ogljičnih jeklih.

MOGOČE KOMBINACIJE

Proizvajalci nerjavnih jekel, ki imajo več proizvodnih lokacij in morajo transportirati jeklo med proizvodnimi operacijami, so manj konkurenčni kot integrirani proizvajalci. Združitev med njimi in racionalizacija proizvodnih procesov pa sta vprašljivi, saj bi tako nov proizvajalec obvladoval prevelik delež trga. Če bi se združila Aperam in ThyssenKrupp Nirosta, bi obvladovala 80 odstotkov trga avtomobilske industrije in bele tehnike. Outokumpu in TK AST bi imela prevelik tržni delež na trgu toplo valjanih avstenitnih jekel. Boljša kombinacija bi bila Aperam in TK AST ali Aperam in Outokumpu. Po mnenju Marcela Geneta iz svetovalnega podjetja Laplace Conseil pa

združitev ne bi rešila ničesar. Po njegovem mnenju sta potrebni razdelitev zmogljivosti na socialno in politično sprejemljiv način ter pravilna cenovna politika. Meni tudi, da obstoječ način določanja cen z uporabo doplačila za legure in s tem prenos tveganja na porabnike ni primeren, ampak bi ga bilo treba spremeniti tako, da tudi proizvajalci nosijo svoj del tveganja.

Ena od možnosti je tudi vstop azijskega ali ruskega proizvajalca, ki bi odkupil določene zmogljivosti. Vsekakor pa bi bila po mnenju Marcusa Molla najslabša možnost, da bi Evropa ostala le s tremi velikimi proizvajalci. ●

vir SBB Global Market Outlook, julij 2011

Tržna napoved

- ▶ Povpraševanje v poletnih mesecih bo po vsej verjetnosti šibko, še posebej na zrelih trgih, kjer so običajne poletne počitnice.
- ▶ Še pred začetkom poletja se je začela faza zmanjševanja zalog, ki jo je še okrepil padec cen na trgu.
- ▶ Poraba končnih porabnikov je na večini trgov stabilna, čeprav ne tako močno, kot se je sprva napovedovalo.
- ▶ Sezonski padec porabe se je letos začel še nekoliko bolj zgodaj kot običajno, trajal pa bo do septembra.
- ▶ Cene ploščatih izdelkov v ZDA še vedno padajo, vendar pa so ravni nad lanskoletnimi. V prihodnjih dveh mesecih so še mogoči rahli padci, če proizvodnja ne bo omejena.
- ▶ Gene surovin so prav tako višje kot lani, cena jeklenege odpadka pa je presenetljivo stabilna. V naslednjih mesecih bi se lahko nekoliko povečala, če se bo poraba jeklarn dvignila.
- ▶ Cene izdelkov dolgega programa v Evropi so stabilne, v ZDA pa je napovedana rast. Poraba se izboljšuje.
- ▶ Poraba v Aziji naj bi se izboljšala v tretjem četrtletju, cene pa naj bi bile stabilne oziroma bi lahko nekoliko narasle.
- ▶ Svetovna proizvodnja jekla v letu 2011 naj bi bila po sedanjih izračunih večja od tiste v letu 2010, in sicer za 7 odstotkov. ●

vir World Steel Association, Metalprices, SBB

Glavni poudarki iz sveta jekla

- ▶ Svetovna proizvodnja surovega jekla je junija 2011 znašala 128 milijonov ton, kar je 8 odstotkov več kot junija 2010. Skupna proizvodnja v prvih šestih mesecih 2011 je za 7,6 odstotka večja kot v enakem obdobju leta 2010.
- ▶ Izkoriščenost zmogljivosti junija 2011 je bila 82,8-odstotna.
- ▶ V začetku junija je bila cena niklja blizu 23.300 USD/t, nato pa je padala do 21.400 USD/t, v zadnjih dneh junija pa se je trend obrnil in cena je ponovno dosegla 23.100 USD/t.
- ▶ Medtem ko so bile cene jeklenege odpadka v zadnjih mesecih dokaj stabilne oziroma so rahlo rasle, je cena ploščatega jekla padala. V severni Evropi je cena junija močno padla in se julija obrnila rahlo navzgor, v južni Evropi pa junija in julija ugotavljamo rahel padec. Cena jeklenege odpadka se giblje med 310 in 340 EUR/t, cena debele konstrukcijske pločevine pa med 600 in 660 EUR/t. ●

MALA ŠOLA VARJENJA

Varilni postopki oziroma načini

Varjenje je širok pojem, ki vključuje veliko varilnih postopkov oziroma načinov. Najpogostejši so obločni načini varjenja in plamensko varjenje. Zelo na kratko pogledimo njihove značilnosti.

Plamensko varjenje, pogovorno tudi avtogeno, je postopek s taljenjem, pri katerem je vir toplote plamen, ki nastane pri izgorevanju acetilena in kisika. Je najstarejši način varjenja, vedno manj uporaben, ker ga nadomeščajo sodobnejši postopki. Sorodna postopka sta spajkanje in plamensko rezanje s kisikom. Najpogosteje se uporablja pri varjenju inštalacij ter pri kleparskih in avtokleparskih delih.

Ročno obločno varjenje z oplaščeno elektrodo je talilno varjenje, pri katerem električni oblok daje potrebno toploto, da se varjenec in elektroda stalita in zlijeta v celoto. Varimo lahko običajno pločevino, nerjavno pločevino, baker in aluminij ter njihove zlitine, debelin od 1 mm naprej, z elektrodami premera od 1,6 do 6 mm. Pri tem sta zelo pomembni priprava zvarnih robov in pravilna izbira jakosti toka. Varimo lahko v vodoravnem položaju in tudi v prisilnih legah – ver-

tikalno, vodoravno na steni in celo v nadglavni legi.

Obločno varjenje v zaščitnih plinih, kjer gori oblok med žico in predmetom. Ena od osnovnih zahtev glede na kakovost zvarnega spoja je ta, da so zvari kompaktni in brez napak. Pogoste napake so plinski mehurčki, ki nastanejo zaradi dostopa atmosfere do zvarne taline. Zato pri teh postopkih varjenja varujejo var zaščitni plini – argon, ogljikov dioksid

Plamensko varjenje

Varjenje po postopkih MAG/MIG

ali pa mešanice obeh plinov v različnih razmerjih. Ločimo več vrst varjenja v zaščitnih plinih:

MAG-postopek (Metal Activ Gas), kjer je zaščita ogljikov dioksid, ki aktivno vpliva na metalurške procese v zvarni talini, običajno se uporablja za varjenje nelegiranih in srednjelegiranih jekel.

MIG-postopek (Metal Inert Gas), kjer je zaščita argon z dodatkom ogljikovega dioksida ali kisika. Argon je inerten plin in na metalurške procese v talini ne vpliva, ampak talino samo varuje pred vplivom atmosfere. Uporablja se za varjenje nerjavnih jekel in aluminija.

TIG-postopek (Tungsten Inert Gas), kjer gori oblok med netaljivo elektrodo iz volframa, dodajni material pa je žica, ki

jo dodajamo v zvarno kopel. Postopek se lahko uporablja tudi brez dodajanja dodatnih materialov.

Postopki so primerni za varjenje vseh vrst pločevin, bakra, aluminija in njihovih zlitin. TIG-postopek je primeren za varjenje tanjših pločevin – predvsem nerjavne pločevine, bakra in aluminija.

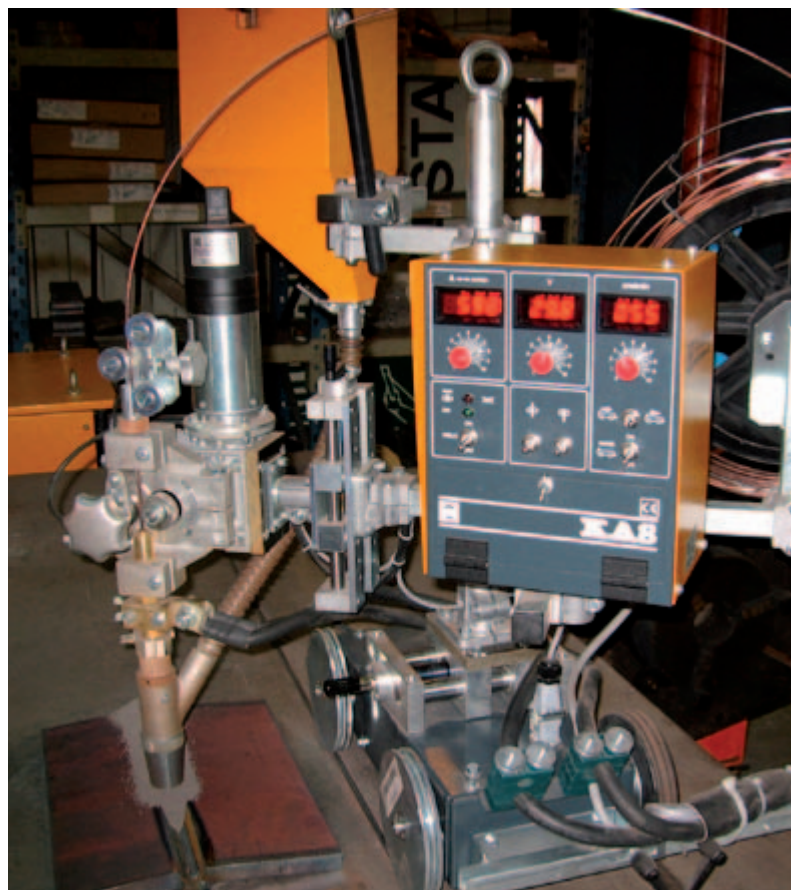
Varjenje pod praškom je znano tudi pod imenom EPP (elektro pod praškom). To je način talilnega varjenja, kjer se pretaljuje žica pod plastjo praška. Komponente praška obenem metalurško reagirajo s talino, torej dajo zvaru kemično sestavo in mehanske lastnosti. Prednosti pri varjenju pod praškom so predvsem velik učinek odtaljevanja, saj žico lahko obremenimo z visokimi tokovi do 1000 A.

Poleg najpogostejših obločnih varilnih postopkov in plamenskega varjenja, ki sva jih že kratko opisala, pa obstaja še veliko drugih načinov varjenja, od katerih omenjava le nekatere: varjenje z elektronskim snopom, plazemsko, uporovno in točkovno varjenje, novejša varilna načina pa sta lasersko varjenje ter varjenje z gnetenjem in še kakšno bi se našlo.

Vse bolj se uveljavljajo tudi kombinirani robotski sistemi za MIG-varjenje in plamensko pripravo zvarnih robov. ●

● Varjenje po postopku TIG

● EPP-varjenje

besedilo mag. Milan Klinar, univ. dipl. inž. metal., razvojni tehnolog, Acroni
fotografiji Stane Jakelj, Acroni

ŠOLA METALURGIJE V JEKLARNI ACRONIJA

V letošnjem prvem polletju smo izvedli šolo metalurgije za področje elektroobločne peči (predavateljica je bila Viktorija Marušič, šole se je udeležilo 24 zaposlenih) in šolo sekundarne metalurgije (s predavateljem mag. Milanom Klinarjem je svoje znanje dograjevalo 17 udeležencev). Namen šolanja je bil, da udeležencem podamo osnove metalurškega procesa izdelave jekla od priprave vložnih surovin do začetka ulivanja.

Poseben poudarek smo namenili tehnologiji, ki se uporablja v naši jeklarni. Ker praktični postopek dela zaposleni redno izvajajo in ga dobro poznajo, smo se pri šolanju osredotočili na teoretične osnove, ki so pomembne za razumevanje, zakaj se točno določena faza izvaja. Iz dosedanjih izkušenj vem, da zaposleni posamezne faze dela rutinsko opravljajo, a ne vedo, zakaj je prav tako. V skladu s tem sem na konkretnih primerih prikazal, kako pravilno ali nepravilno izvedeno delo vpliva na končno kakovost proizvoda.

Vemo, da vsako izobraževanje ob delu za zaposlene pomeni dodatno obvezo in napor. Med drugim je bilo tudi zato treba predavanja pripraviti čim bolj pestra, zanimiva in vedno v povezavi z delom, ki ga zaposleni opravljajo.

Ker so moja skupino 17 udeležencev sestavljali zaposleni, ki nimajo metalurške izobrazbe, sem pri predavanju želel tudi zahtevne postopke dela prikazati čim bolj preprosto in slikovito. Mislim, da se od predavatelja na tej ravni zahteva prav to.

Spoznal sem, da je bilo to tisto, kar je slušatelje pri poslušanju vsebin še dodatno motiviralo, tako da so tudi z zastavljanjem vprašanj tvorno sodelovali pri izvedbi šolanja. Končno znanje udeležencev sem preveril s testom na dveh nivojih zahtevnosti, enega so pisali delovodje, drugega pa proizvodni delavci. Vsem udeležencem z dovolj visoko udeležbo na predavanjih in pozitivno oceno testa smo podelili certifikat o opravljeni prvi stopnji interne šole za metalurgijo. Zaradi pozitivne sprejetosti te oblike šolanja razmišljamo o nadaljevanju v drugi stopnji, in sicer v jesenskem obdobju.

Navedeni način izobraževanja je tako prvi poizkus strokovnega usposabljanja za zaposlene, ki ga bi bilo po mojem mišljenju treba prenesti še v druge obrate našega podjetja. ●

▲ Zaposleni med izobraževanjem, z leve: Denis Šiljak, Mahmut Čolić, Ernest Zupan, Suad Ahmetović, Semir Biševac in Milan Klinar

▲ Med ocenjevanjem znanja slušateljev, z leve: Milan Klinar, Maja Smole in Nataša Karo

IZOBRAŽUJEMO SE

besedilo

Boštjan Bradaškja, univ. dipl. inž. geol.,
raziskovalec za področje ulivanja in strjevanja, Acroni

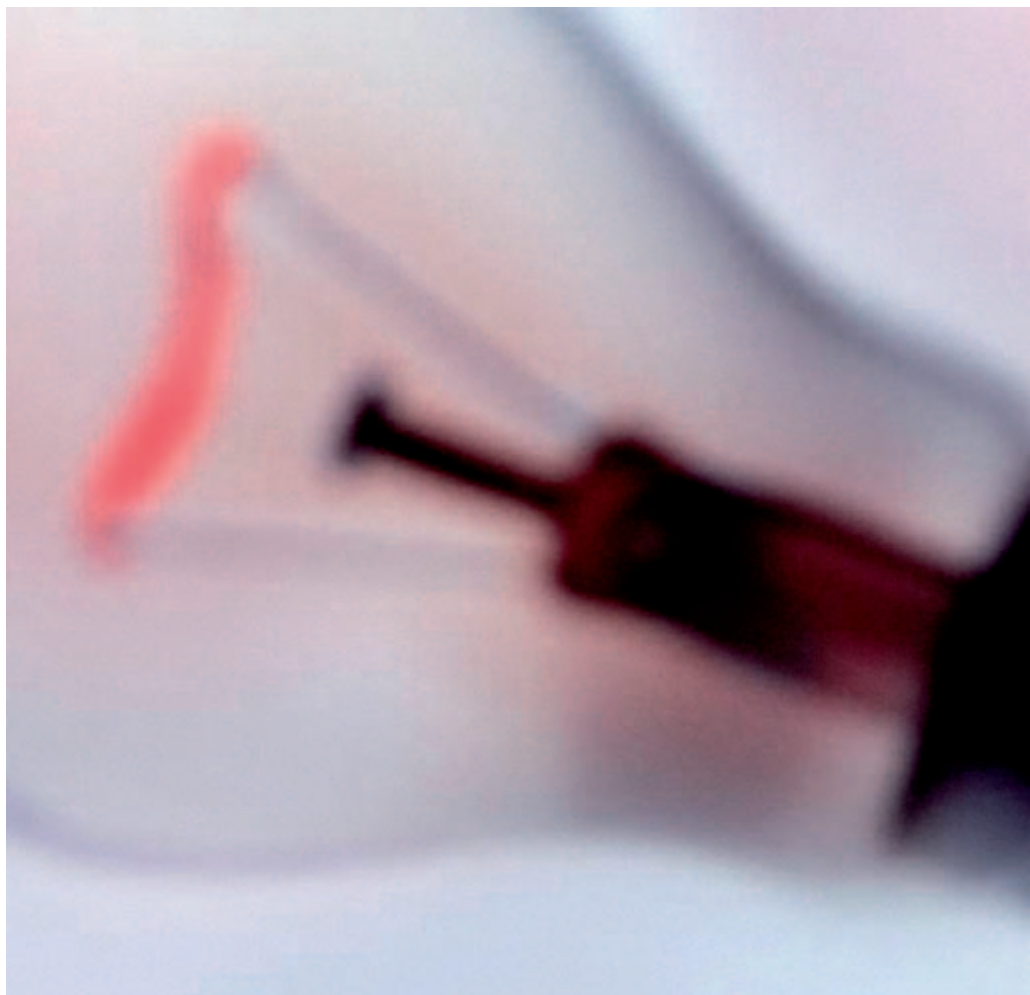
27

VODSTVO PODJETJA MORA BITI GLAVNI MOTIVATOR INOVACIJSKE DEJAVNOSTI

Junija sva se z raziskovalcem za nerjavna jekla Stanetom Jakljem udeležila 3. industrijskega foruma inovacij pod okriljem Industrijskega foruma IRT – Industrija, razvoj in tehnologije, ki je bil v Portorožu. V sklopu foruma je potekala podelitev priznanja TARAS za najuspešnejše sodelovanje znanstvenoraziskovalnega okolja in gospodarstva pri inoviranju, razvoju in tehnologijah.

Acroni je kandidiral z razvojno nalogo z naslovom **Tehnološki razvoj martenzitnega nerjavnega jekla 1.4006; X12Cr13; AISI 410**, in sicer v sodelovanju z Naravoslovnotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani. Poleg posterja je projekt v obliki predavanja predstavil tudi Stane Jakelj. V ocenjevanje in izbor sta letos prispeli dve popolni vlogi, med katerima je petčlanska komisija izbrala dobitnika priznanja, to je podjetje LOTRIČ, laboratorij za meroslovje, in sicer za projekt z naslovom **Inteligentni sistem laboratorijev v zdravstvu – ILAB**. Izdelali so prototip inteligentnega informacijskega sistema, ki omogoča inteligenen nadzor okoljskih parametrov laboratorija.

Poleg podelitve priznanj so se zvrstila številna zanimiva predavanja. Velik poudarek je bil na inoviranju v teoriji in praksi ter pomembnosti intelektualnega kapitala za podjetja. Na primeru je bil prikazan odziv podjetja na močno povečano povpraševanje z dvigom produktivnosti, ki se je na prvi pogled zdel nemogoč. Zelo nazorno je bil prikazan vpliv načrtovanja ter organizacije proizvodnje na končne bilance ter stabilnost proizvodnje. Če povzamem zgolj zaključno misel avtorice, imajo vsa proizvodna podjetja načeloma eno samo vodilo: ►

▲ Stane Jakelj je predstavil razvojni projekt.

▲ Udeleženci okrogle mize, z leve proti desni: Tanja Mohorič, Hidria; mag. Miloš Ebner; Vida Petrovčič; prof. dr. Miha Boltežar, Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani; in mag. Primož Mihelčič, TPV

»Proizvajati natanko to, kar kupec pričakuje, natanko toliko, kot kupec pričakuje, in točno takrat, ko to kupec pričakuje.«

O tematiki z naslovom Inoviranje – kako zamisel pretopiti v dodano vrednost je bila pripravljena zelo zanimiva okrogla miza. Na njej so ugledni gosti iz industrije in podpornega okolja predstavili svoja mnenja o tem, kako pospešiti razvoj in inoviranje v podjetju ter kako spodbuditi sodelovanje med gospodarstvom in znanstvenoraziskovalnim okoljem kot temelja za povečanje inovativnosti in konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Zelo zanimivo je razmišljanje Tanje Mohorič, direktorice za inovacijsko kulturo in evropske projekte v družbi Hidria, ki meni, da »imamo v Sloveniji dobro napisane strateške dokumente, manjkajo nam pa izvedbeni načrti. Inovacijska kultura v podjetjih je odvisna predvsem od vodstva podjetja, ki mora biti glavni motivator in strateg inovacijske dejavnosti.«

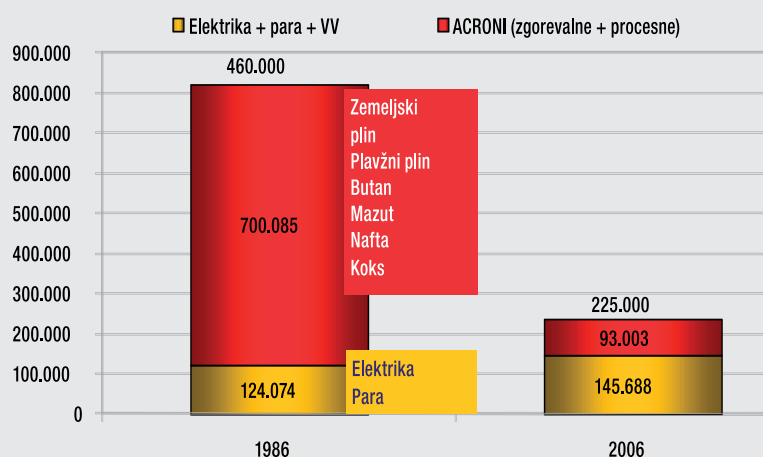
Udeleženci okrogle mize so se dotaknili tudi tematike sofinanciranja gospodarskih razvojnih oddelkov s strani EU in različnih ministrstev. Enotni so si bili, da je podpora države na tem področju majhna, a tudi ta, ki je, lahko na dolgi rok negativno vpliva na razvoj podjetij, saj so podjetja za tovrsten način pridobivanja sredstev, ki ni tržen, pripravljena spreminjati svoje delovanje in organizacijo, s ciljem črpanja razpisanega denarja. To stališče je še zlasti zagovarjal mag. Primož Mihelčič, direktor razvojnega sektorja v TPV: »Osebn nisem naklonjen različnim subvencijam. Si pa danes podjetje težko privoščiti, da jih ne izkoristi, če jih koristijo vsi drugi.«

Razvojno dejavnost bi morala država povsem prepustiti podjetjem oziroma njihovim dolgoročnim strategijam ter predvsem trgu. Država bi morala skrbeti le za ustrezno zakonodajo, ki bi podjetjem omogočala enakopraven nastop na konkurenčnih svetovnih trgih. ●

ACRONI IN IZPOLNJEVANJE KJOTSKIH CILJEV

Energija je že dolgo strateško pomembna dobrina. V zadnjih letih postaja še pomembnejša in nič ne kaže na spremembo tega trenda v prihodnosti.

Človek je s svojim nepremišljenim delovanjem že globoko posegel v naravo, kar se po trditvah nekaterih znanstvenikov med drugim odraža tudi v spremembah podnebja in vse pogostejših naravnih nesrečah. Slovenija se je s podpisom Kjotskega protokola zavezala zmanjšati emisije toplogrednih plinov do leta 2012 za osem odstotkov (glede na izhodiščno leto 1986).

V Acroniju v preteklih letih nismo sedeli križem rok. Emisije CO₂, ki so leta 1986 znašale preko 700.000 ton, smo vsa ta leta zniževali, tako da so leta 2006 dosegale le še nekaj več kot 93.000 ton, podobno je tudi v zadnjih letih. Če se izrazimo v odstotkih, smo jih zmanjšali kar za 87 odstotkov.

Na te dosežke smo lahko vsi ponosni. Brez lažne skromnosti lahko trdimo, da spada Acroni med energetske učinkovite podjetja, kar potrjuje tudi priznanje za energetske učinkovite podjetje, ki smo ga prejeli leta 2005. Z investicijskimi vlaganji v sodobno tehnologijo in s posodabljanjem sistema spremljanja rabe energije smo v zadnjih petih letih znižali porabo energije na enoto proizvodnje za 15 odstotkov, in to kljub proizvodnji zahtevnejših izdelkov.

Poleg energetske učinkovitosti in s tem nižjih stroškov poslovanja smo povečali obseg proizvodnje, izboljšali delovne razmere ter zmanjšali vplive na okolje, kar nas uvršča med sodobne jeklarne v svetu. ●

DAN ODPRTIH VRAT V PODJETJU ACRONI

Junij je bil mesec, namenjen zaposlenim. Osrednji dogodek – dan odprtih vrat je potekal v petek, 17. junija. Dan odprtih vrat je bil namenjen zaposlenim, da povabijo in pripeljejo družinske člane in jim pokažejo, kje in kaj delajo, ter si skupaj ogledajo proizvodne obrate.

Zahvala velja sodelavcem, ki so ogled pripravili in vodili oziroma sodelovali pri pripravi dneva odprtih vrat: Vekoslavu Zakrajšku, Hazimu Babiću, Adisu Mediću, Borisu Renku, Špeli Šporn in Gorazdu Vistru, ki je organiziral tekmovanje motoristov. Hvala tudi avtošoli B & B.

Zaposlenim in njihovim družinskim članom smo omogočili ogled proizvodnih obratov pod vodstvom. Tako so si lahko ogledali vse obrate: jeklarno, vročo valjarno, hladno valjarno in predelavo debele pločevine. Ogled smo začeli ob 13. uri v jeklarni, nadaljevali v vroči valjarni, hladni valjarni, zadnji ogled pa se je začel ob 16. uri v obratu predelave debele pločevine.

Desetletnega Jerneja je na dan odprtih vrat pripeljal oče. Njegovo razmišljanje in njegova slika skladišča jeklenega odpadka:
 Oči mi je že pred časom rekel, da bo v Acroniju dan odprtih vrat. Komaj sem čakal, da bom videl, kako pretopijo staro železo v jeklene plošče. S seboj sem hotel pripeljati prijatelja, a so lahko prišli samo otroci tistih staršev, ki so tam zaposleni.

Ko sva se pripeljala do Acronija, sem pri vhodu dobil oranžno čelado. Šla sva še v očijevo pisarno, da si je tudi on nadel čelado in oblekel haljo. Potem sva prišla do drugih udeležencev. Ob njih smo se odpravili v jeklarno. Sploh si nisem predstavljal, kako je tam. Videl sem: mostni žerjav, veliko železa, vagoni, ogromne košare in peč. Oči mi je povedal, da staro železo stalijo in ulijejo v velike kvadre. Potem jih naložijo na vlak in odpeljejo v vročo valjarno. Tam sem videl, kako jih ogrejejo, da postanejo mehkejši, da se potem lahko lepo valjajo.

Zelo mi je bilo všeč in upam, da bo dan odprtih vrat potekal še prihodnja leta.

Jernej, 10 let

▼ Jernej, 10 let, Skladišče jeklenega odpadka

Ogled jeklarne

Na dan odprtih vrat smo izvedli tudi tekmovanje motoristov v spretnostni vožnji na poligonu, ki smo ga v sodelovanju z avtošolo B & B pripravili na parkirišču pred odpremo HVB. Žal pa nismo izvedli tekmovanja v spretnostni vožnji viličaristov in tekmovanja v oblačenju hokejske opreme, saj ni bilo pogumnežev, ki bi sodelovali.

So se pa toliko bolj izkazali motoristi v spretnostni vožnji. Ernest Zupan, Bogdan Razinger, Branko Kmet in Semir Šiljak so pokazali veliko motorističnega znanja in spretnosti. Tekmovanje je potekalo pod budnim očesom inštruktorjev avtošole B & B Simona Sorlija in Gorazda Vistra. Ker pa je

bilo to res pravo tekmovanje in je bila nagrada za najboljšega motorista privlačna, smo tudi merili čas. Štoparica je pokazala, da je progo (vozili so dvakrat po tri kroge, za vsak dotik stožca ali dotik tal z nogo so bile pribite kazenske sekunde, padec pa je pomenil diskvalifikacijo) najhitreje prevozil Bogdan Razinger.

Za nagrado je dobil vikend paket v počitniški enoti sindikata Neodvisnost KNSS v Moravskih Toplicah. Iskrene čestitke.

Mesec zaposlenih se je zaključil. Prihodnje leto ga ne bomo ponovili, naredili ga bomo boljšega, kot je bil letos!

Motoristi (z leve proti desni): Bogdan Razinger, Simon Sorli, Ernest Zupan, Semir Šiljak in Branko Kmet

besedilo Aljoša Vister, sistemski inženir informatike, Acroni
fotografije Stane Jakelj, Acroni

GESLO JE SAMO MOJE!

Računalniška varnost, varnostna politika in zaščita podatkov so izjemnega pomena za vsako podjetje in vsakega posameznika. Informacijska varnost je zaupnost, neokrnjenost in razpoložljivost podatkov ne glede na njihovo obliko: elektronsko, tiskano ali katero drugo. Varovanje zaupnih podatkov je poslovna in tudi etična ter pravna zahteva. Tega se zavedamo tudi v Acroniju, zato je sodelavec iz oddelka Informatika Gregor Plahuta pripravil izobraževanje za vodje delovnih skupin, ki bodo pridobljene informacije prenesli na svoje delovne skupine. Predstavitev je bila zelo koristna, podprta s praktičnimi in z uporabnimi primeri ter "fintami iz prakse".

Glavni poudarki pri izobraževanju so bili namenjeni prepoznavanju uporabe in varovanju osebnih gesel, predstavljeni pa so bili tudi osnovni pojmi rabe informacijskih tehnologij.

Osebno geslo je last vsakega posameznika in ga pod nobenim pogojem ne smemo zaupati nikomur. Pomembno je, da vemo, kako geslo zamenjamo in kako ga pravilno hranimo. Pri sprejemljivi in nesprejemljivi rabi pa je dobro vedeti, kaj lahko delamo in česa ne smemo početi z informacijsko tehnologijo v podjetju.

Računalnik na delovnem mestu moramo uporabljati v skladu

z varnostno politiko podjetja, kar v grobem pomeni, da računalnik uporabljamo izključno za službeno delo. Na računalnik ne nameščamo programske opreme in ne spreminjamo sistemskih nastavitev.

Za zaščito dokumentov (backup) morajo skrbeti uporabniki sami. Potrebno je periodično kopiranje dokumentov na CD-je, DVD-je in USB-ključke.

Mislim, da so tovrstne informacije koristne, saj nas lahko samo znanje obvaruje pred marsikatero nezaželeno situacijo.

Mnenja slušateljev

JOŽE SODJA,

Vzdrževanje vroče valjarne: »Mislim, da je tako izobraževanje potrebno in koristno. Take informacije v današnjem času, ko skoraj vse delamo preko interneta, niso odveč. Upam samo, da bomo vodje skupin znali dovolj dobro prenesti informacije med sodelavce. Nič ne bi bilo narobe, če bi krog poslušalcev razširili, prav tako tudi teme. Mislim, da je med zaposlenimi kar veliko zanimanja za računalniško izobraževanje. Danes skorajda ne moremo več brez uporabe PC-ja, pa naj bo to v vzdrževanju ali proizvodnji.«

SONJA GNAMUŠ,

Tehnična kontrola: »Razvoj informatike ima z vidika navednega uporabnika računalnika nepredstavljive razsežnosti,

po drugi strani pa je uporaba računalnika za večino ljudi postala nepogrešljiva. Predvsem znotraj podjetja smo zaposleni navajeni, da za informacijsko varnost poskrbi oddelek Informatika ter reši že nastale in tudi potencialne težave. Menim, da bi izobraževanje na temo informacijske varnosti moralo potekati periodično, pomembna pa so tudi občasna informativna predavanja za optimalno rabo obstoječih aplikacij ter predstavitev posodobljanj informacijskega sistema v poljudni obliki širšemu krogu zaposlenih.«

METOD SMOLEJ,

Vzdrževanje, Centralni oddelek hidravlike: »Izobraževanje z naslovom Informacijska varnost je bilo dobro pripravljeno. Seznanili smo se z nekaterimi napotki za varno delo na osebнем računalniku in z uporabo osebnega gesla, ki je samo uporabnikovo in ga ne zaupamo nikomur. Tema je bila zanimiva, podanih je bilo nekaj koristnih napotkov za nadaljnje delo.«

MIZARSTVO

ZIP center, d. o. o. – MIZARSTVO, Koroška c. 14, 2390 Ravne na Koroškem
02 870 66 11 | mizarstvo@zipcenter.si | www.zipcenter.si

ZIP DOM in MAVRO

ZIP center, d. o. o. – ROKODELNICA, Prežihova 22 p., 2390 Ravne na Koroškem
02 870 66 63 | rokodelnica.zipcenter@siol.net | www.zipcenter.si

POČITNIŠKO DELO V METALU RAVNE

Po bolj ali manj že prestani krizi smo v letošnjem poletju ponovno bolj na široko odprli vrata našim štipendistom in otrokom naših zaposlenih. 67 študentov in dijakov bo delalo med počitnicami v našem podjetju, v glavnem v proizvodnji, manj v skupnih službah. V podjetju študentje in dijaki nadomeščajo delavce na dopustu, pomagajo pri vzdrževalnih delih ali opravljajo delo, ki smo ga v podjetju med letom odlagali, je pa dobro, če je narejeno, denimo urejanje arhivov in podobno. Zakaj pa so se študentje in dijaki odločili, da pridejo med počitnicami delat k nam, so povedali sami.

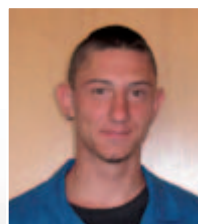
ALENKA BEZJAK:

"Sem študentka tretjega letnika metalurgije. Za počitniško delo v Metalu Ravne sem se odločila, ker sem Metalova štipendistka in mi to tudi omogoča lažjo predstavo o tem, kakšno bo moje prihodnje delo. S počitniškim delom sem izjemno zadovoljna, saj se zaposleni zelo trudijo, da bi mi omočili vpogled v to, kaj bom počela v prihodnosti, vendar se po drugi strani tudi zavedam, da mi ne morejo dati odgovornega dela, saj še nisem dovolj strokovno usposobljena. Vsekakor pa mi bodo te izkušnje koristile pozneje na moji poklicni poti. Delo, ki ga trenutno opravljam, se mi ne zdi zahtevno."

TIMOTEJ ŠNAJDER:

"Sem študent prvega letnika mehatronike na Ravnah na Koroškem. Za počitniško delo v Metalu Ravne sem se odločil predvsem zaradi bližine doma, dobrega plačila in prijetnega počutja pri delu. Menim, da bom pridobil veliko izkušenj, predvsem za delo v skupini, pa tudi delovne navade, občutek za medsebojno sodelovanje in odgovornost, naučil se bom tudi prilagajanja na delo v različnih razmerah. Delo, ki ga opravljam, je včasih bolj, včasih pa manj zahtevno."

NEJC VOGLIČ:

"Obiskujem Srednjo šolo Ravne, smer metalurgija. Za počitniško delo v Metalu Ravne sem se odločil predvsem zaradi prihodnjega študija. Pri opravljanju počitniškega dela bom pridobil nekaj izkušenj, kot so denimo delo s stroji, delovne navade in natančnost, ki je pri mojem delu zelo pomembna. Delo, ki ga trenutno opravljam, se mi ne zdi preveč zahtevno."

SUZANA TAHIRI:

"Sem študentka Fakultete za upravo in sem se za počitniško delo v Metalu Ravne odločila, ker sem ga tu že opravljala in sem bila zelo zadovoljna z odnosom sodelavcev, delom in prav tako tudi s plačilom. Delo, ki ga opravljam, je povezano z odločbami in vnosom podatkov v računalnik. Pri tem pridobivam veliko izkušenj, predvsem glede natančnosti, ki je pri tem delu zelo pomembna. Navajam se tudi odgovornosti, saj imam pogosto opravka z zaupnimi podatki, zato delo tudi ni tako preprosto in zahteva veliko koncentracije, da ga opraviš dovolj natančno. Zelo me veseli, da sem dobila tovrstno počitniško delo, saj se le-tokrova z mojim študijem."

KADROVSKA GIBANJA V JUNIJU 2011

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Junija v SIJ-u ni bilo kadrovskih sprememb.

JUBILANTI

Čestitamo jubilatki TANJI TOMC za 30 delovnih let.

Elena Bajc, strokovna sodelavka za področje kadrov

ACRONI

Naša nova sodelavca sta postala MATEVŽ JAN in JANEZ BOHINEC, oba v obratu Vzdrževanje.

Podjetje je zapustilo 18 sodelavcev.

JUBILANTI

Jubilant z 10 leti dela je postal MATJAŽ KODE iz Tehnične kontrole.
Jubilanti z 20 leti dela so postali JANEZ LONGNAR iz Jeklarne, VINKO KUSTERLE iz obrata Vzdrževanje, MARKO LEBAR iz obrata Vzdrževanje in MOJCA SMOLEJ iz Tehnične kontrole.
Jubilant s 30 leti dela je postal STANISLAV KOS iz Predelave debele pločevine.
Jubilantka s 35 leti dela je po-

stala ŠPELA ŽEN iz Nabave.
Jubilant s 40 leti dela je postal ZDRAVKO GREBENŠEK iz obrata Vzdrževanje.
Čestitamo!

ZAKLJUČEK ŠOLANJA

Junija sta uspešno zaključila šolanje ŽELJKO PETROVIČ iz Jeklarne, ki je pridobil naziv inženir strojništva, ter URŠKA PETRIČ iz Prodaje, ki je postala diplomirana ekonomistka (VS).
Čestitamo!

Nejra Rak Benič, dipl. upr. org., strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni

METAL RAVNE

Novi sodelavci so postali: UROŠ ČOFATI in BOŠTJAN VOGRIN v Jeklarskem programu, BOJAN ČRESLOVNIK, SLOBODAN BAČAC, MARKO ČURČIČ, ALEN KOČET, ANDREJ RAČNIK, GREGOR PAČNIK, JAŠA ŠINKO, TADEJ EMERŠIČ, MIHA EMERŠIČ, DAVER KOROŠEČ, GORDAN JANKOVIČ, MATJAŽ KAPEL, MATIČ PRILASNIK, MATJAŽ GERŠAK in ZVONKO KAC v Valjarskem programu, MATJAŽ TRUP in HUSEIN ŠAHINOVIČ v Kovaškem programu, BLAŽ LAHOVNIK in JANEZ

PANTNER v Kontrolni in metalurškem razvoju.

Upokojila se je MARIJA ROPIČ iz Notranje prodaje.
Zahvaljujemo se ji za prizadevano delo in ji v pokoju želimo vse najlepše.

Podjetje so zapustili še trije sodelavci.

JUBILANTI

Jubilant s 30 leti dela je postal MILOŠ DRETNIK iz Vodenja kakovosti. 10-letni jubilej je dosegel UROŠ NAJRAJTER iz Kovaškega programa.
Čestitamo!

ZAKLJUČEK ŠOLANJA
SAŠKO KAC iz Jeklarskega programa je uspešno zaključil šolanje in postal inženir strojništva. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

SERPA

Novi sodelavec je postal IVAN POROČNIK v Strojni obdelavi.

Podjetje je zapustil en sodelavec.

ZAKLJUČEK ŠOLANJA

DARINKO HRIBAR iz Obnove in izdelave strojev in naprav je uspešno končal šolanje in postal inženir mehatronike.
Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

ELEKTRODE JESENICE

Nova sodelavca sta postala ANŽE MARKELJ (program Oplaščene elektrode) in Simon Divjak (program Varilne žice).

JUBILANTI

Za 30-letni delovni jubilej čestitamo SADIKI KAHRIČ, SONJI LAHARNAR in ANITI ŠKABAR iz programa Oplaščene elektrode, SENADU PIVALIČU iz programa Varilne žice pa čestitamo za 10-letni delovni jubilej.

Rafko Penič, univ. dipl. ekon., vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice

NOŽI RAVNE

Upokojil se je sodelavec IVAN BOŠNIK iz Mehanske obdelave. Zahvaljujemo se mu za prizadevano delo in mu v pokoju želimo vse najlepše.

ZAKLJUČEK ŠOLANJA

Junija sta uspešno zaključila šolanje sodelavca DARIJAN BRODNIK iz Priprave dela in MARKO OGOREVC iz Prodaje. Oba sta pridobila naziv inženir strojništva. Čestitamo!

Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc., kadrovska menedžerka, Noži Ravne

SUZ

Junija sta se nam pridružila dva nova sodelavca, in sicer TILLEN REBSELJ in DEJAN ŠČAP, oba v Jeklovleku.

Enemu delavcu je prenehalo delovno razmerje.

Mag. Tanja Avguštin Čufer, Kadrovska služba, SUZ

ZIP CENTER

Naša nova sodelavka je postala VESNA PETREJ v OE Uprava.

Vesna Petrej, ZIP center

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, moža in sina Draga Strmčnika, delavca Metala Ravne, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala za podarjene sveče, cvetje in darove.

Družina Strmčnik

MARICA ROPIČ, "FRIŠNA" UPOKOJENKA

Pred kratkim me je sodelavec iz proizvodnje vprašal, če vem, da Marica Ropič čez nekaj dni odhaja v pokoj, in menil, da bi bilo prav, da ob tej priložnosti napišemo nekaj vrstic o njej, saj je v našem delovnem okolju preživela skoraj 40 let in bila ves čas na prodajnem oddelku. To je danes že prava redkost. Hipoma se mi je v misli prikradla slika naše Marice, kako hiti po hodniku, vsa mladostna in polna energije, nikoli slabe volje, tiha, a vedno pripravljena pomagati. Njeno delo smo mnogi cenili in zato je prav, da ji ob odhodu v pokoj zastavimo nekaj vprašanj.

• Nekaj dni pred zadnjim »šihom«

Kdaj si se zaposlila in kje?

Zaposlila sem se pri dvajsetih letih kot tajnica izvoznega oddelka. Spomnim se nasveta staršev: »Glej, da boš pridna in delala, kot bodo od tebe zahtevali.« Seveda sem se trudila, da so bili zadovoljni nadrejeni, pa tudi sodelavci. Takrat je izvozni oddelek štel deset žensk.

Ali si ves čas opravljala ista dela?

Sčasoma sem poleg tajniških del začela opravljati še delo referentke, najprej za področje nožev na ameriškem trgu, kasneje pa za področje paličastega jekla na nemškem trgu. To delo sem opravljala vse do danes.

Glede na dolgo kilometrino, ki jo imaš za sabo – kako gledaš na prehojeno pot? Ti je bilo kdaj žal, da nisi izbrala drugačne?

Ne, svoje delo sem imela zelo rada. Pa tudi delo pri prodaji je pestro, zanimivo, a tudi naporno. Če bi morala izbirati danes, bi se odločila enako. Bilo mi je v veselje, da so bili z mano zadovoljni tudi nadrejeni. Imela sem srečo, da so bili moji šefi dobri in razumevajoči in so znali dobro delo tudi ceniti in pohvaliti.

Kakšen pa je bil tvoj moto pri delu?

Delo je treba opraviti čim bolje, raje danes kot jutri, kajti jutri se bodo pridružile že nove naloge.

Kako bi primerjala delo v komerciali na začetku tvoje delovne poti in danes?

Razlika je ogromna. Takrat računalnikov nismo poznali, še pisalni stroji so bili večinoma navadni. Komunikacija je tekla počasneje, danes pa so novosti na dnevnem redu, tempo je večji. Veliko sodelavcev se je zamenjalo, spremenili so se predpisi.

Kaj pa sodelavci oziroma sodelavke in nadrejeni?

S sodelavci in sodelavkami sem se vedno razumela, pa tudi s sodelavci v obratih, špediterji in ne nazadnje tudi z ljudmi, ki so zaposleni pri naših kupcih v tujini. Zdaj ko odhajam, jim želim še veliko poslovnih uspehov. Naj nadaljujejo kot do sedaj, saj mislim, da delajo dobro. Upam, da sem k temu dodala svoj prispevek tudi sama. Danes je na trgu prava borba in vem, da so se moji sodelavci sposobni enakovredno kosati s konkurenti. Vsem pa želim, da bi tudi za svoje najbližje imeli nekaj časa. Predvsem pa želim vsem zdravja, kajti le tako bodo lahko premagovali vse ovire, ki se jim postavljajo na pot.

V karieri sem zamenjala kar nekaj nadrejenih. Mislim, da je vsak od njih prispeval kaj dobrega, saj je Metal Ravne še danes zelo uspešna firma. Posebej se moram zahvaliti svoji zadnji »šefici« Tini Tominc za dobro sodelovanje. Njena zasluga je, da je naša ekipa dobro delala. Je menedžerka v pravem pomenu besede. Hvala vsem!

In za konec, kaj boš počela sedaj? Tvoji bližnji se gotovo veselijo, da boš imela več časa zanje.

Pri hiši je ostalo kar mnogo za postoriti. Tu sta še vrt in polje, tudi vnuč zahteva pozornost. Pa še se bo kaj našlo, za kar doslej ni bilo časa.

Marica, hvala za zanimiv razgovor. Hvaležni smo, da smo lahko sodelovali s tabo in ti želimo še veliko zdravja ter zadovoljstva v domačem krogu. ●

OZAVEŠČAMO

Nina Pogorevc, univ. dipl. soc., Oddelek za promocijo zdravja in zdravstveno vzgojo, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne (ZZV)

fotografija ZZV Ravne

37

KOROŠKA V GIBANJU BREZ TOBAKA

Tradicionalni pohod na Uršljo goro ob svetovnem dnevu brez tobaka

Zavod za zdravstveno varstvo Ravne je v sodelovanju s številnimi organizacijami in društvi v nedeljo, 29. maja, organiziral tradicionalni pohod na Uršljo goro z motom: Koroška v gibanju brez tobaka. Pester program in lepo vreme sta na goro privabila veliko število ljudi. Dan smo preživeli v skladu z usmeritvami svetovnega dneva brez tobaka, torej na svežem zraku, brez pasivnega kajenja, v gibanju, peš ali s kolesom.

Udeležencem smo na gori omogočili merjenje krvnega pritiska, holesterola, pljučne funkcije in krvnega sladkorja. Število meritev je bilo kar veliko, okoli 100 meritev krvnega pritiska, 80 meritev holesterola, 83 krvnega sladkorja in 68 meritev pljučne funkcije. Koronarni klub je prikazal delovanje polavtomatskega defibrilatorja, pri predstavnici Društva za boj proti raku so lahko udeleženci na modelih dojk in mod vadili samopregledovanje, gorska reševalna služba pa je predstavila reševanje s pomočjo posebaj izurjene psičke. Z najmlajšimi smo izdelovali zanimive pripone ter skupaj z odraslimi izvedli tudi raztezne vaje. Program so letos popestrile družabne igre, udeleženci so prejeli simbolične nagrade. Prav tako smo nagradili tudi najmlajšega in najstarejšega udeleženca. V trenutku podeljevanja nagrad je bila najstarejša udeleženka stara 78 let, najmlajši je bil deček, star tri leta, najmlajša pa deklica, stara štiri leta. Ob 12. uri je bila sveta maša, lepo vreme pa je letos omogočilo spust tudi jadralnim padalcem.

Zelo smo veseli, da nam je uspelo vzpostaviti tradicionalno prireditev, kjer aktivno sodeluje tako veliko število društev in organizacij. Sodelovali so namreč Koroška reševalna služba, Društvo diabetikov Mežiške doline, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije – podružnica za Koroško, Koronarni klub Mežiške doline, Koronarni klub Mislinjske doline, Koroško društvo za osteoporozo, Koroško društvo za boj proti raku, Planinsko društvo Prevalje, Gorska reševalna služba Koroške, dru-

štva jadralnih padalcev in predstavniki zdravstvenovzgojnih centrov koroških zdravstvenih domov.

Prireditev je letos finančno podprla Občina Ravne na Koroškem, podpora pa so nam nudili tudi ČZP Večer, GVO Slovenj Gradec, trgovina Pikapolonica in Koroške pekarnice. ●

besedilo Miro Eržen, Vodja Slovenskega planinskega muzeja
fotografija Miro Eržen

NOV PODVIG GORSKEGA TEKAČA FRANCIJA TERAŽA

Eden naših najbolj znanih in uspešnih gorskih tekačev Franci Teraž, doma iz Mojstrane, sicer pa sodelavec Acronija, je v nedeljo, 4. julija 2011, uresničil že dolgo načrtovani projekt – v 40 urah se je povzpел na enajst vrhov v Julijskih Alpah in s tem postavil nov mejnik v svoji bogati športni karieri.

Idilično gorsko okolje domače hiše na vstopu v dolino Vrat pa nedvomno tudi tekaška tradicija v Mojstrani sta bila temelja, na katerih se je Franci Teraž že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja začel ukvarjati s takrat pri nas malo poznanim gorskim tekom. Po začetnih korakih v alpinizmu v okviru PD Dovje-Mojstrana ga je ta šport še bolj privlačil in ko se je leta 1983 udeležil tekme v Forni di Sopra v Italiji, kjer je kot nepoznan tekač suvereno zmagal, se je gorskemu teku popolnoma predal. Kar 16-krat se je udeležil svetovnih prvenstev in dvakrat evropskega in še vedno je njegovo 7. mesto in minimalni zaostanek za zmagovalcem s svetovnega prvenstva iz leta 1987 v švicarskem Lenzerheideju najboljši dosežek slovenskih tekačev na svetu. Aktivno je tekmoval vse

do leta 2008, sedaj pa se z gorskim tekom ukvarja rekreativno.

Prvi načrti, da bi opravil tekaški podvig po vrhovih Julijskih Alp, so ob spodbujanju žene Anice nastali že leta 1993, ko je bil na vrhuncu svoje tekmovalne kariere. Žal takrat ni bilo splošnega razumevanja in podpore za izvedbo, pa tudi ne spremljevalca, ki je za izvedbo takega zahtevnega projekta nujen. Zato je v vseh teh letih, ko je načrt tlel v njem, prehodil posamezne odseke, skrbno proučil pot in izmeril čas, potreben za izvedbo posamezne etape. Tako je počasi dobil zelo jasno sliko, kako se projekta lotiti in kako ga časovno izvesti.

Letos pa so le dozorele razmere, da se ga je ob skrbnih pripravah in pomoči matičnega kluba ter sponzorjev, med katerimi

je tudi Acroni, lahko lotil. Pri tem so mu bili v veliko pomoč člani GRS Mojstrana in Kranjska Gora ter alpinističnega odseka PD Dovje-Mojstrana, ki so mu pomagali pri posameznih zahtevnih etapnih ciljih ter poskrbeli za logistični del projekta. Zelo pomemben delež k uspehu pa so prispevali tudi spremljevalci, tekači.

Franci je svojo pot začel v soboto zjutraj na Poldovem rovtu v Vratih ter se najprej povzpел na Dovški križ ter preko Oltarja in Rokavov nadaljeval pot na Škrlatico in Dolkovo špico. Pri tem ga je presenetilo izredno hladno vreme in tudi nekaj novozapadlega snega, kar je za trenutek celo ogrozilo izvajanje projekta. Nedvomno je bil to tehnično najbolj zahteven del poti. K sreči se je vreme izboljšalo, tako da je lahko nadaljeval pot na Razor in Prisojnik in si pod Špičko privoščil nekaj počitka. Naslednji dan je še v temi nadaljeval vzpon na Jalovec in po italijanski smeri na Mangart. Sledil je kolesarski spust v dolino Trente do Zadnjice, od tam pa vzpon na Kanjavec in na zaključku še na Triglav. Po 40 urah tega naporenega gorskega teka, plezanja in kolesarjenja je podvig zaključil v Aljaževem domu v Vratih, do katerega je z vrha Triglava potreboval manj kot dve uri. Utrujen, a srečen, da mu je ob pomoči prijateljev tekačev, alpinistov, reševalcev in sponzorjev uspel dolgo načrtovani podvig, in to ob skorajšnjem 50. rojstnem dnevu.

Človek bi pričakoval, da se po tako naporni preizkušnji načrti odmaknejo nekam v čas, ko se povrnejo moči. Pri Franciju ni tako. »Ob zaključku preizkušnje se s prijatelji že pogovarjamo, da bi nekaj podobnega izvedli v Kamniško-Savinjskih Alpah,« mi je dejal že naslednji dan svež in poln energije, pa tudi nemira, ki je lasten samo športnikom, ustvarjalnim ljudem.

Ni, kaj, kapo dol pred tem vrhunskim dosežkom z iskrenimi čestitkami. ●

▲ Levjesrčni Franci Teraž (drugi z leve) s svojimi športnimi tovariši na vrhu Triglava

besedilo Erna Musić, strojna tehničarica, programerka OPP, SUZ
fotografije Erna Musić

ORIENTALSKI PLES

Hobi ali konjiček je ime za dejavnosti, ki jih ljudje počnemo za osebno zadovoljstvo in ne za nagrado ali korist. S takšnimi ali drugačnimi dejavnostmi ljudje širimo svoja znanja, spretnosti in izkušnje ter vzpostavljamo stike z drugimi ljudmi, ki so zainteresirani za isto dejavnost kot mi.

Iz radovednosti sem pred tremi leti odšla na tečaj orientalskega plesa. Kmalu sem se naučila osnov in spoznala, kako te gibi in glasba popeljejo v skrivnostni svet čutnosti in užitkov plesa. Tam sem tudi spoznala Tanjo Visenjaka, ki me je povabila v skupino Arrakis, kjer je mentorica. V skupini je sedem deklet različne starosti.

Mentorica ima za seboj že nekaj tečajev in delavnic, letos pa bo nastopila v plesni skupini Amaya Dance Company pod vodstvom Mance Pavli.

Plešemo različne zvrsti, kot so klasični orientalski ples, ples s tančico, tribal fusion, hip hopish, drum solo in saidi.

Orientalni ples izhaja iz dežel severne Afrike, Azije in srednjega Vzhoda. V deželah, od koder izvira, je pomemben del družbenih

obredov. Otroci se orientalskega plesa že stoletja učijo z opazovanjem odraslih na praznovanjih in zabavah ter ga tako prenašajo iz roda v rod.

V zadnjih desetletjih njegova priljubljenost neverjetno raste. Tudi v Sloveniji je že veliko ljudi, ki se ukvarjajo s tem plesom – in tako rekoč vsak, ki se sreča z njim, se mu ne more odreči. Orientalni ples krepi telo, posebej mišice trupa in nog, pomaga doseči sprostitve in odkrivati ženstvenost in čutnost. Poleg tega za plesanje ni nobenih omejitev, primeren je za vse starostne skupine in postave.

Junija smo imele samostojno produkcijo v gledališču na Jesenicah, ki se je udeležilo veliko gledalcev, odziv je bil pozitiven, in to nas je dodatno spodbudilo, da jeseni nastop ponovimo v Radovljici. ●

besedilo Metka Šuštaršič, inž. metal., vodja službe Standardizacija, Acroni
fotografije Stane Jakelj, Acroni, in arhiv bratov Kljunić

ZGODBA ENOJAJČNIH DVOJČKOV, KI STA SVOJE SANJE URESNIČEVALA V ŽELEZARNI JESENICE

▲ Hasan Kljunić

▲ Husein Kljunić

Prišla sta točno ob dogovorjeni uri. Prvi, Hasan, v beli srjaci s skrbno zavezano kravato in z rokovnikom v eni roki. V drugi roki je držal dragoceno fotografijo iz leta 1973, fotografijo njune prve zaposlitve v Šamotarni Železarne Jesenice. Sledil mu je Husein, v preprosti športni srjaci. Kratki rokavi niso prav nič skrivali proteze leve roke, ki spominja na nezgodo pri delu v Vroči valjarni. Bučno sta z rokovanjem pozdravila vse mimoidoče sodelavce, ki so se takrat znašli na hodniku. Posedla sta se za mizo in skoraj preglasila drug drugega. Navidezno tako podobna, a karakterno povsem na nasprotnem bregu. Pa vendar, Hasan je bil tisti, ki je odločil, kaj bomo zapisali, tisti, ki je bratu nalil sok, tisti, ki je kar nekajkrat poudaril, kako pomembno je človeku obdržati dostojanstvo, in tisti, ki se poslavlja od Acronija.

Huso in Haso, dvojčka, ki ju pozna malodane vsak Jeseničan. Kdo sta in od kod pravzaprav prihajata?

Hasan

Sem Hasan Kljunić in imam 300 sekund mlajšega enojajčnega brata dvojčka Huseina. Stara sva 56 let in prihajava iz Prijedora, zahodnega predela Bosne in Hercegovine.

Kakšne vtise sta vama pustila mladostno obdobje in družina?

Hasan

Spominjam se lepih, a tudi težkih časov. V družini nas je bilo šest otrok. En otrok je umrl v drugem letu starosti, v naslednjih dveh letih sta umrla še dva.

Oče Hamza je bil kočijaž in je umrl, ko mi je bilo 23 let. Mati Azemina pa si je služila kruh v gostinsko-turističnem podjetju Kozara-Turist v Prijedoru. Tudi sestra Selima je nekaj časa delala kot trgovka v Prijedoru, a je leta 1991 odšla Švico, iskat boljšega življenja.

Kdaj sta z bratom Huseinom prestopila domači prag in se odločila za samostojno pot?

Hasan

Pri 17 letih sva si kot tesarja našla prvo zaposlitev v GP Gradnja Prijedor. Leto pozneje sva odšla v Zagreb. Tam sva pričakovala zaposlitev v vrtnariji v Jakuševcu, vendar se v tem nisva našla in dela nisva sprejela. Kot veliko najinih rojakov je tudi naju pot vodila naprej v Slovenijo, v železarsko mesto Jesenice. To je bilo leta 1973.

Jesenice, mesto obljubljenih sanj, novih začetkov. Bi lahko temu rekla tako?

Hasan

Bila sva polna optimizma, energije in načrtov. Najprej sva se za kratek čas ustalila pri sorodnikih, kjer sva dočakala prvo zaposlitev v Sloveniji. Železarna Jesenice nama je poleg zaposlitve priskrbelo tudi bivališče v samskem domu. Lahko rečem, da sva takrat res zastavila na svoje.

Kakšne so bile vajine prve izkušnje z Železarno Jesenice?

Hasan

Do odhoda k vojakom, leta 1976, sva delala skupaj v Šamotarni Železarne Jesenice. Vojaški rok sva služila v isti četi v Somborju, v Vojvodini, v zelenem mestu, ki ga opevajo tudi pesniki. Po odsluženju vojaškega roka pa sva se vrnila v železarno in nadaljevala delo v valjarni Bluming-Štekel (VBŠ) na Koroški Beli.

Ne morem, da ne bi opazila proteze na Huseinovi levi roki. Zelo pogumno in predvsem pozitivno se mi zdi, da ga to ni ustavilo pri uresničevanju njegovih sanj, da to ni zmanjšalo njegovega optimističnega pogleda na svet. Kako se je brat spoprijel s posledicami nezgode?

Hasan

Brat je nezgodo doživel pri raztovarjanju v VBŠ leta 1978, ko mu je deset ton težak kos železa stisnil in zmečkal zapestje leve roke. V bolnišnici Jesenice so mu zapestje amputirali. Posledično je postal 60-odstotni invalid tretje kategorije, dobil denarno odškodnino in se uvrstil na prednostno listo za enosobno stanovanje.

Ker poznam navezanost dvojčkov, še posebej enojajčnih, lahko rečem, da je nezgoda hudo prizadela tudi vas?

Hasan

Bilo mi je zelo hudo. Ko je bil Husein v bolnišnici, sem bil tudi jaz v bolniškem staležu. Lahko rečem, da sva oba doživljala skupno bolečino, skupno izgubo.

Skupaj sva se leta 1980 preselila v njegovo novo stanovanje na Plavžu. Husein je odšel na zdravljenje in rehabilitacijo v ustanovo Soča v Ljubljani. Ko se je vrnil na delo, je v istem obratu dobil novo zaposlitev, prilagojeno svojemu zdravstvenemu stanju. Začel je delati kot označevalec polizdelkov.

Oba sta si začela ustvarjati družini. Ali to pomeni, da so se prvič v življenju začele razhajati vajine življenjske poti?

Hasan

Leta 1989 sem se poročil in preselil v svoje novo stanovanje. Kmalu se nama je z ženo rodila hči Aida. Sina Anela sva povila v plenice nemirnega leta 1991.

Husein se je poročil pred menoj, leta 1982. Pet let pozneje mu je žena rodila hči Ajšo, čez štiri leta pa še sina Almina. Najina sinova sta rojena istega leta. Letnik slovenske osamosvojitve. Simbolika ni naključje, vsaj v najinem življenju ne.

Vajini življenjski poti sta se še naprej tesno prepletali. Sta bila še vedno zvesta Železarni Jesenice?

Hasan

V obratu Plavž sem delal do njegove ukinitve, to je leta 1987. Nato sem delal v Valjarni debele pločevine na Javorniku do leta 1993, ko sem postal tehnološki višek.

Husein je nekaj časa delal tudi kot zadnji vodja železarske sindikalne čitalnice, in sicer od začetka leta 1986 pa do februarja 1987, ko so čitalnico zaprli. Nato se je ponovno vrnil

▲ Jeseniški legendi skupaj z igralcem Sebastijanom Cavazzo

v VBŠ. Tam je ostal do leta 1993, ko je tudi on postal tehnološki višek.

Na koncu sva se oba znašla na Centru za prestrukturiranje kadrov, jaz kot edini zaposleni v družini, Husein kot invalid.

Kako sta se znašla v krizi, ki se je v tem obdobju dotaknila marsikaterega železarskega delavca?

Hasan

Jaz sem bil dobro leto zaposlen v podjetju Jeko-In. Marca 1996 pa sem ponovno začel delati v podjetju Acroni Jesenice, kjer sem še danes zaposlen, in sicer v Pripravi vložka v Jeklarni.

Husein je težje zaposljiv in je še danes brez rednega dela.

Na začetku najinega pogovora sem omenila, da skoraj ni Jeseničana, ki vaju ne bi poznal. Lahko pogledam malce širše in dodam, da vaju pozna marsikateri Slovenec, ki je naklonjen slovenskim televizijskim serijam. Lahko to pojasnite?

Hasan

S Huseinom rada hodiva v kino in gledališče, kjer sva spoznala nekaj slovenskih igralcev in režiserjev. Ponudili so nama nekaj stranskih vlog in ugotovila sva, da nama je nastopanje pred kamero obema v veliko veselje. Tako sva leta 1986 sodelovala pri filmu Operacija Cartier (scenarij Miha Mazzini, režiser Miran Zupanič), leta 2000 pa v filmu in nadaljevalki Dr. France Prešeren (scenarij dr. Matjaž Kmecl in Branko Šömen, režiser Franci Slak). Igrala sva tudi v filmu Sladke sanje (scenarij Miha Mazzini, režiser Aleksander Sašo Podgoršek). Nazadnje pa sva leta 2002 sodelovala v humoristični nanizanki TV Dober dan (scenarij Primož Ekart, režiser Vojko Anzeljč).

Zahvaljujem se vam za zanimiv pogovor in vam ob odhodu v pokoj želim, da oba ostaneta še naprej tako zvesta drug drugemu, polna energije in optimizma, ter naj vama nasproti prihajajo stvari, ki jih v življenju želite početi. ●

besedilo
fotografija

Elizabeta Gradnik, kustosinja za planinstvo,
Slovenski planinski muzej, Gornjesavski muzej Jesenice
Elizabeta Gradnik

Globočnik Damir: Jaka Čop, retrospektivna razstava/katalog, galerija v Prešernovi in mestni hiši, Gorenjski muzej Kranj, julij/avgust 1997

Mihelič Jože Andrej: Jaka Čop, Planinski vestnik, december 2001, str. 550

Tarman Slavko: Jaka Čop – mojster planinske fotografije, Jeklo in ljudje, Jeseniški zbornik VI, Jesenice 1991, str. 253–255

viri Osební fond Jaka Čopa, Arhiv Slovenskega planinskega muzeja Mojstrana, Gornjesavski muzej Jesenice

100. OBLETNICA ROJSTVA JAKA ČOPA

▲ Odprtje razstave

Letos mineva 100 let od rojstva legende slovenske planinske fotografije. V Slovenskem planinskem muzeju Mojstrana smo obletnico zaznamovali s postavitvijo muzejsko-fotografske razstave z naslovom FOTOGRAFSKI POET SLOVENSKIH GORA, ki smo jo ob številčni udeležbi Jakčevih prijateljev, sorodnikov in občudovalcev odprli 8. junija. Glavnino razstave sestavljajo Čopove fotografije iz njegovih šestih monografij, poleg tega pa so v vitrinah na ogled njegovi osebni predmeti, fotoaparati, priznanja, dnevniki in rekonstrukcija temnice z originalnim gradivom, poteka projekcija fotografij znamenitega predavanja s pravljico o Zlatorogu, del razstave pa so tudi osebne fotografije, ki avtorja prikazujejo od otroških do poznih let.

Poleg razstave smo obletnico počastili z izdajo monografije FOTOGRAFSKA PESEM JAKA ČOPA, v kateri smo zbrali 100 najboljših, najbolj značilnih in znanih črno-belih fotografij iz Čopovih monografij Svet med vrhovi (1962), Raj pod Triglavom (1968), Viharniki (1970), Slovenski kozolec (1993) ter Trenta in Soča (1996). Razdelili smo jih v sklope Porečje Soče, Porečje Save, Viharniki in Kozolci. Tako v zasnovi kot s podnapisi ob fotografijah smo skušali čimbolj slediti njegovim prejšnjim monografijam. Del besedila in podnapisi so prevedeni v angleščino, saj želimo Čopov fotografski

opus predstaviti tudi tujcem. Izbor fotografij je opravil poznavalec njegovega dela Jože Mihelič iz Triglavskega narodnega parka, ki je napisal tudi spremno besedilo, del teksta sta prispevali Natalija Štular in Elizabeta Gradnik, ki je tudi urednica knjige, oblikovala pa jo je Edisa Muranovič iz Mediuma Žirovnica. Monografijo lahko kupite v recepciji muzeja, razstava pa bo na ogled do konca avgusta.

Jaka Čop (26. 10. 1911, Jesenice–5. 1. 2002, Jesenice) izhaja iz številčne planinske družine Čopov, med katerimi je zagotovo najbolj znan Jakov stric, alpinist, gorski vodnik in reševalec Joža Čop. Tudi Jakov oče Jakob je bil velik ljubitelj gora, gorski vodnik in dolgoletni gospodar koč na Golici. Mati Ivana je bila lastnica kavarne sredi Jesenic. To je bil razlog, da je bil Jaka po osnovni izobrazbi natakar. Zaradi poškodbe kolena tega poklica ni mogel opravljati. Zaposlil se je v jeseniški železarni, kjer je do upokojitve delal v tehničnem biroju.

Domača kavarna je bila shajališče in zbirališče številnih znanih planincev. Polni doživetij z gora so v Jaku budili radovednost in ljubezen do planinskega sveta, ki mu je posvetil vse svoje življenje. Posebej mu je bila pri srcu dolina Soče – Trenta, s katero se je prvič srečal v otroških letih ob pravljici o Zlatorogu. Od takrat naprej ga želja doživljati divji svet med visokimi gorami ni več zapustila. Prepotoval in prehodil je vse Alpe in vso Evropo, podal se je celo v Ameriko, njegov stalni sopotnik na vseh poteh pa je bil fotografski aparat.

Prvo fotografijo je posnel pri desetih letih, vzornik pa mu je bil jeseniški fotograf Fran Pavlin. Bil je član Turistovskega kluba Skala, ki na vrhunsko raven ni dvignil le slovenskega alpinizma, temveč tudi umetniško fotografijo. V fotoamaterskem odseku jeseniške podružnice Turistovskega kluba Skala se je Jaka učil in kalil in kmalu so bili vidni prvi uspehi.

Z mnogimi predavanji z diapozitivi je skrbel za popularizacijo planinske fotografije in gorskega sveta. Tako je skozi pravljico o Zlatorogu lepote njegovega kraljestva predstavil več kot 70.000 šolskim otrokom. Svoje fotografije je predstavil na več kot 60 samostojnih in še več skupinskih razstavah, objavljal pa jih je tudi v različnih domačih in tujih knjigah, časopisih in revijah. Bil je neprekosljiv ambasador naših Julijcev, v zadnjih letih življenja pa tudi z njimi povezanega Triglavskega narodnega parka.

Slovenski gorski in visokogorski svet je v njem našel svojega najboljšega, najbolj zvestega upodobljevalca, ki ga je v več desetletij trajajočem intenzivnem fotografskem ustvarjanju uspel posneti iz vseh zornih kotov. ●

RAZSTAVA PO POTI KULTURE ŽELEZA

V prvih dneh julija je Koroški pokrajinski muzej v nekdanji štauhariji, krčilni kovačnici bivše Železarne Ravne, odprl gostujočo razstavo Železarskega muzeja Štore, s katero avtor fotografij mag. Tadej Brate predstavlja tehniške spomenike Slovenije, s poudarkom na kulturi železa na Slovenskem.

Mag. Tadej Brate, magister industrijske arheologije in inženir strojništva iz Ljubljane, si je za orodje trajnega zapisa podobe tehniške dediščine in tehniških spomenikov izbral fotografijo.

Zaposlen je na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, kjer je kot svetovalec direktorja in konservatorski svetnik pristojen za varstvo tehniške dediščine in spomenikov v Sloveniji. Raziskuje tehniško preteklost na Slovenskem, je tudi njen zapisovalec in kronist. Napisal je več kot 20 knjig ter preko 500 strokovnih in poljudnih člankov s področja zgodovine tehnike pri nas in v tujini. Je tudi član in svetovalec v raznih mednarodnih organizacijah in muzejih, konservator in restavrador dediščine, predavatelj, neredko pa se spoprime tudi z deli, kot so strugarstvo, varilstvo, kovaštvo, ključavničarstvo in mehanika. Kot dolgoletni svetovni popotnik raziskuje svetovno tehniško dediščino, predvsem pa se posveča dokumentiranju zgodovinskega razvoja parnih lokomotiv.

Mag. Tadej Brate je tudi navdušen fotograf in ves čas svojega službovanja fotografsko dokumentira našo tehniško dediščino. V četrto stoletje se je nabrala zajetna zbirka posnetkov, ki po grobih ocenah presega 20.000 enot. Avtor se je specializiral za snemanje predvsem motivov tehniških naprav, zato na njegovih posnetkih le redko vidimo tudi ljudi. Stroji in naprave govorijo sami zase. Njegovi objektivni ljubijo predvsem parne lokomotive, železnice vseh vrst in tramvaje, pa tudi druge elemente tehnike, tako stare kot nove. S pričujočo razstavo predstavlja 20 motivov slovenskih tehniških spomenikov oziroma tehniške dediščine, ki jih je posnel med dolgoletnim službovanjem.

Z izborom avtor širi horizont kulturne dediščine in kot strokovnjak ter poznavalec osredotoča pogled na dediščino, ki ne izstopa. S tem jo izpostavi in spodbuja pozitiven odnos do tehniške dediščine ter nagovarja obiskovalca razstave, da se odpravi po poti kulture železa. ●

● Obiskovalec med občudovanjem fotografije

● Tadej Brate, avtor razstavljenih fotografij

besedilo Eleonora Gladež, univ. dipl. psih., vodja kadrovske službe, Metal Ravne
fotografiji Andreja Čibron Kodrin, Fužinar Ravne

»METAL RAVNE SLIKE SVOJE NA OGLEDE POSTAVI«

»Ljudje, ki trdo delajo, imajo mehko čuteče srce. Taki so ravenski jeklarji.«

»Človek ne živi samo od kruha. Današnji dan zahteva več, tudi duhovno okrepitev, ki nam jo dajo dobra knjiga, gledališko delo in upodabljajoča umetnost /.../ Glavni namen umetniške kolonije je približati umetnost delovnim ljudem in vzgajati smisel za občutek lepote in umetnosti nasploh,« je zapisal Franc Fale, nekdanji glavni direktor Železarne Ravne (1970–1979) in predsednik sveta slikarskih kolonij ter eden najbolj zaslužnih za razcvet slikarskih kolonij.

2. razstava Metalovih likovnih del

V skrbi za razvoj okolja in zaposlenih je bila nekdanj Železarna Ravne, danes pa Metal Ravne kot njen »naslednik«, mecen raznih oblik kulturnega ustvarjanja. Od glasbe do likovne umetnosti, forme vive, gledališkega poustvarjanja, založništva in še česa so ustvarjalci dobili pomoč in podporo, kolikor je bilo v moči podjetja. V zameno za pomoč so železarni poklanjali dela, ki so jih ustvarjali. Tako se je v letih po drugi svetovni vojni v podjetju ohranilo več kot 200 likovnih del. Slike so razobešene v poslovnih prostorih Metala Ravne in vedno na ogled zaposlenim. V želji, da tudi drugi uživajo lepoto umetniških del, ki se skrivajo po pisarnah Metala Ravne, smo se odločili, da jih razstavimo v galeriji Kulturnega centra Ravne na Koroškem.

V torek, 21. junija, so odprli drugo razstavo Metalovih likovnih del, ki jo je skrbno pripravil Koroški zavod za kulturo. Razstavljenih je 30 slik različnih avtorjev iz Metalove zbirke.

Druženje je popestril akademski glasbenik Andrej Ofak, ki nam je z mojstrskim izvajanjem svojih avtorskih skladb na kitari prijeten večer še polepšal. ●

ZMAGALI SMO

Ob 20-letnici neodvisnosti Slovenije je ministrstvo za šolstvo in šport vrtčevske zборе povabilo k tekmovanju v petju slovenske himne.

V ravenskem vrtcu smo se odzvali povabilu predvsem zato, ker menimo, da je državljansko vzgojo treba vpletati v naš proces dela že v predšolskem obdobju.

▼ V pričakovanju razglasitve rezultatov tekmovanja

▲ Zmagoslavni zbor Vrtca Ravne na Koroškem

Tako smo sestavili zborček 21 otrok, ki so pridno vadili in učili sovrstnike, da bi s čudovitimi glasovi ponesli dober glas našega vrtca v Ljubljano. Uspelo nam je, da smo bili izbrani med prvih deset najboljših. Da pa je bilo vse res tako, kot mora biti, je poskrbela Maja Ocepek, ki je pod strokovno taktirko iz otroških glasov ustvarila najlepšo melodijo. Melodijo slovenske himne Zdravljice.

Prav vsi udeleženci so čudovito in z zanosom prepevali. A tako kot je rekla strokovna komisija, so med najboljšimi morali izbrati zmagovalca.

Zadovoljni, srečni in ponosni smo, da je zmagal prav naš vrtec. Spoznali in dokazali smo, da en sam človek v množici ljudi ne pomeni veliko, vsi skupaj pa lahko premikamo gore. Mi smo premagali vse in zmagali. Pri tem pa so nam pomagali tudi starši otrok, ki so nas ves čas spodbujali in spremljali na tej poti.

Po razglasitvi zmagovalnega zbora smo navdušeni, radostni, objeti in s solzami v očeh stopali na oder, kamor so naši otroci ponesli svojo dušo.

Zbor Vrtca Ravne na Koroškem bo nastopil tudi na slavnostni podelitvi državnih nagrad na področju šolstva, ki bo oktobra letos. ●

besedilo Henrik Medvešek, upokojenec, trener Plavalnega kluba Fužinar
fotografija Boštjan Erjavec

POKAL BOBERČEK FUŽINARJEVI EKIPI

Plavalni klub Ravne daje velik poudarek vzgoji mladih na Koroškem, Metal Ravne pa takšen razvoj po svojih močeh podpira. Da takšna podpora daje zdrave sadove, smo najbolje videli ob mednarodnem tekmovanju za pokal boberček, ki je potekalo v soboto, 25. junija, v olimpijskem bazenu na Ravnah na Koroškem. Tekmovanja se je udeležilo 190 plavalcev in plavalk iz dvanajstih klubov. Fužinarjevo ekipo je zastopalo 21 plavalcev in 17 plavalk, ki so osvojili kar 17 prvih, 18 drugih in 13 tretjih mest.

Fužinarjevi štafeti 8 x 50 m prosto sta osvojili prvo in drugo mesto in tako je prehodni pokal boberček pripadel ekipi Fužinarjevih plavalcev in plavalk. Čestitamo!

▲ Zmagovalna štafeta (Niko Zorman, Dijana Naglič, Marko Pavlekovič, Janja Britovšek, Gašper Oder, Janja Šegel, Matija Može in Urška Hancman) s prenosnim pokalom

besedilo Milan Škafar, obratni inženir, Metal Ravne
fotografije Milan Škafar, Metal Ravne

MAJHNA, A ČUDOVITA MADEIRA

Verjetno ni nikogar, ki še ne bi slišal za čudoviti otok Madeiro, ta je od leta 1420 pod portugalsko upravo in leži severno od Kanarskega otočja. S svojo zanimivo geografsko lego in prijazno klimo vse leto vabi turiste. Tako sva se tudi z ženo odločila, da jo obiščeva, a nekoliko drugače kot običajni turisti. Madeiro sva želela spoznati skozi najine oči, v lastni režiji, ter se sprehoditi po njeni preteklosti. In izplačalo se je.

VULKANSKI OTOK

Madeira (les) je vulkanski otok in njen najvišji vrh doseže približno 1800 m. Obala se zelo strmo spušča, od 1000 m pa vse tja do neverjetnih 5000 m globine. Atlantsko morje ima vse leto okrog 22 stopinj, celo pozimi. Tudi klima je mila, saj je skorajda celo leto pomlad, s temperaturami od 16 do 25 °C. Res pravo tropsko podnebje. Kljub temu sva lahko kaj kmalu po najinem prihodu ugotovila, da je vreme izredno nestanovitno in da se v enem dnevu lahko zamenjajo kar vsi štirje letni časi. Vsakodnevna občasna oblačnost in dež sta skorajda pravilo, a dežne kaplje padajo le nekaj minut.

Tako sva se hitro naučila, da nima smisla gledati v nebo, saj je na eni strani deževalo, na drugi sijalo sonce, na tretji pa so se zbirali črni oblaki ...

ZANIMIVA MESTA IN PREKRASNI BOTANIČNI PARKI

Glavno mesto Funshal (janež) je eno najlepših obmorskih mest, kar sem jih kdaj videl. Njegova značilnost so ulice, tlakovane v ra-

znovrstnih vzorcih z majhnimi belimi in črnimi kamenčki, z množico najrazličnejših cvetočih dreves in prekrasnih grmovnic.

Prehodi sva ga po dolgem in počez ter se ustavljala ob številnih restavracijah in prijaznih barih na obali ter opazovala vrvež turistov in prijaznih domačinov. Veliko časa sva preživela v botaničnih parkih, ki so resnično

prava paša za oči. Zanimivo je, da so nekateri botanični parki v zasebni lasti, večina pa v državni. Cene vstopnic so do 10 EUR, kar je glede na naravno bogastvo, ki ga ponujajo, zelo sprejemljivo.

Najlepši pa so bili sončni zahodi, ki sva jih ob dobrem portugalskem vinu in hrani iz nahrbtnika vsakodnevno občudovala kar na obali, kamor segajo ti parki.

Portugalci so bili znani morjeplovci in so z vseh koncev sveta domov prinašali najrazličnejše rastline. Tako tu raste zelo zanimivo cvetje, ki ga nisem videl še nikoli, enako velja za drevesa, kaktuse, grmovnice ...

IZJEMNO RODOVITNA ZEMLJA

Zemlja je zaradi vulkanskega izvora izjemno rodovitna. Pravijo, da če na otoku posadiš navaden svinčnik, bo iz njega prav gotovo kaj zraslo.

Madeira še do leta 1920 ni imela ne cest in ne denarja. Na mini plantažah so delali delavci (koloni), ki so morali večino pridelka oddati, tako da so živeli v velikem pomanjkanju. Zaradi tega so imeli tu tudi dve revoluciji, ki so ju poimenovali »revolucija kruha«.

Ena od značilnosti Madeire so tudi vodni kanali (levade), ki jih je kar preko 2500 km. Že

od nekdanjih so namenjeni namakanju, danes pa so to tudi turistične treking poti.

Na otoku je preko 700 vodnih izvirov, veliko slapov in zelo rodovitna vulkanska zemlja, na kateri raste pravzaprav vse od avokada do banan. Sadeži so sicer manjši, a zato toliko bolj slastni. Glede na to, da je Madeira otok sredi morja, bi pričakoval, da uživajo največ morske hrane. No, tu sem kar precej usekal mimo. Tudi pri njih je namreč svinja kraljica kulinarčnih jedi. Zato sem povsod videval številne svinjske farme. Morda kot zanimivost, cena svinjskega mesa pri njih je dva EUR na kg. Krave se prosto pasejo in so velikokrat resna nevarnost na cestah.

Od sicer raznovrstnega drevja je na otoku največ evkaliptusa, iz katerega tudi izdelujejo priznane bombone.

Skoraj vsa obdelana zemlja leži na zelo strmih terasah, vse delo pa opravljajo ročno. Madeirčani imajo zaradi zelo težkega dela do svojih pridelkov zelo spoštljiv odnos in jih pravzaprav sploh ne prodajajo. Za njih je nedopustno odtrgati sadež s tujega drevesa, pa čeprav je nikogaršnja last. Res je spoštovanja vreden pogled na množico ročno obdelanih teras, kjer si ljudje lomijo hrbte za skromen pridelek.

Z AVTOBUSOM PO CESTAH, VKLESANIH V SKALO

Po Madeiri sva potovala predvsem z avtobusnim prevozom, saj je zelo dobro organiziran. Le njihov voznik red je treba pogruntati. Vožnja z avtobusom po planinskih cestah je svojevrstno doživetje, saj so le-te zelo ozke, prepadi

pa globoki tudi po več sto metrov. Vsa čast graditeljem, ki so morali ceste vklesati v živo skalo. Med gradnjo je umrlo preko 2000 ljudi, saj so delali v izredno hudih razmerah. Kot zanimivost naj povem, da otočani svoja vozila parkirajo kar na cestah. No, saj se navadiš.

Kot se voziš skozi divjo naravo, se le-ta spreminja iz trenutka v trenutek. Ogromno je samorodnih rastlin. Tudi takih, kot jih imamo doma v okrasnih loncih na okenski polici, tam pa so to tudi nekajmetrski orjaki. Takšna je denimo »božična zvezda«.

Marsikje se še danes vidi arhitekturni vpliv islama (Maori – Cordoba). Sicer pa je bilo v zadnjih desetih letih na otoku zgrajenih ogromno novih zgradb, ki pa zaradi krize

samevajo. Prav tako so zgradili avtocestno omrežje s preko 100 tuneli, vendar nihče ne ve, kdo bo vse to plačal. No, sedaj je očitno slika že bolj jasna, saj je Portugalska zaprosila EU za nekajmilijardno pomoč.

Madeira nima nobene industrije, še edino tovarno za predelavo rib so pred nekaj leti zapri.

MADEIRČANI V TUJINI ZA KRUHOM

Za Madeirčane je znano, da jih veliko več živi v tujini kot pa na otoku. Največ jih je odšlo na delo v Južno Ameriko. Ko se upokojijo, pa se radi vrnejo na Madeiro, kjer si skoraj vsi privoščijo »služabnike« ter se predajo uživanju.

Na otok se tujci skorajda ne naseljujejo, ker je tu zdravstvena oskrba slabo organizirana, saj Portugalska ne povme stroškov prevoza na celino. Vse se plača, zdravstveni pregled pa stane okrog 100 EUR.

Ko sem povprašal, kako je pri njih s tradicionalno družino, so mi povedali, da se več kot 50 odstotkov poročenih parov loči. Tradicionalne vrednote tudi pri njih vedno manj pomenijo.

Otok glede na svojo majhnost, meri le 60 km x 30 km, ponuja resnično presunljivo biotsko raznovrstnost in lepoto pokrajine.

.... IN NA KONCU

Na Madeiri se prodaja predvsem narava: divja razgibana pokrajina, čudoviti strmi klifi, divje morje, prekrasni barvni odtenki, del lepote pa so tudi zelo prijazni domačini. Da, obisk Madeire mi bo nedvomno ostal v lepem spominu.

Obrigada – hvala. ●

KAKO MODRA JE SPET NAŠA REKA!

XLMS • RD BOKRIS

Z UVAJANJEM NOVIH TEHNOLOGIJ IN IZGRADNJO ZAPRTIH HLADILNIH SISTEMOV ODPRAVLJAMO ŠKODLJIVE VPLIVE, KI SO JIH V NAŠEM OKOLJU ZAPUSTILI PREDHODNIKI. OHRANJAMO ZA VNUKE, KAR SO NAŠI DEDI DOBILI OD SVOJIH DEDOV - ZELENO DOLINO IN MODRO REKO.

SVOJO SKRIB ZA OKOLJE VSAK DAN POTRJUJEMO:

- z zmanjševanjem in nadzorom izpustov v zrak, vodo in zemljo,
- z zniževanjem porabe energentov,
- z vlaganjem v čisto tehnologijo in znanje,
- s predelavo odpadnega železa v kakovostna jekla,
- s spoštovanjem zakonskih meril in standardov kakovosti (ISO 9001, 14001),
- z zavestnim sprejemanjem okoljevarstvenih vrednot in seznanjanjem javnosti o okoljevarstvenih ukrepih.

ACRONI

4270 Jesenice
Cesta Borisa Kidriča 44
Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si
www.acroni.si

sij
skupina Slovenska industrija jekla

KOSOBRINSKI ŠPIK

Kmečka lastovka – lepa ptica,
kot bi se odela v frak,
je malce lepša kot sinica
in letalski je junak.

Kjer gnezdi nesporna eleganca,
tam srečen človek je doma.
Potrjuje uradna nam »inštanca«,
da pregovor res velja.

Kjer gnezdi, tam je res obilje,
saj je tam dovolj živine.
Pod streho najde si okrilje,
do danes in tudi od davnine.

Mrčes glavna je prehrana,
mušic je poleti sto in sto,
lovi že zjutraj, prav zarana,
do večera tako bo šlo.

Če visoko lastovka nam šviga,
bo dan sončen, vroč in suh,
če nizko (kmeta vsakega to briga),
le nizko je obilje muh.

Tisti dan bo deževalo
in kmet ne bo sušil sena,
gre v senožeti le budalo,
ki narave gledati ne zna.

Vasi spreminjajo se v mesta
in v mestih ta ptica ne živi!
Tu lepa vila, tam je cesta –
tam prostora zanjo ni.

Da tja v Afriko se seli,
k sreči ve že vsak otrok.
Smo spomladi je veseli,
jeseni mi gre pa na jok.

Ko mleko še ni raslo v trgovinah
in še ni bilo vijoličnih krav,
smo bili odeti v ovčjih še kocinah,
je bilo drugače in bolj prav.

Spoznajte ptico lastovico,
zdaj ko je vendarle še čas.
In dajmo ji vendarle pravico:
Pomladni naj oznanja čas!

Kmečka lastovka

Srečen tisti, ki za pogled v prihodnost potrebuje sončna očala.

Šele ko so se nanj zgrnili temni oblaki, se mu je zjasnilo.

Bolje kislá murka kot kisel obraz.

Ledenih žensk ne ogreje niti največja vročina.

Zakaj so kuharji največji lenuhi?! Ker nikoli ne smejo pljuniti v roke.

Kondom je tesna obleka za vlažna podnebja, v kateri se uporabnik odlično počuti.

KARIKATURA

avtor Boter Špik

MODRUJEMO

Ljudje pogosto spregledajo lastno srečo, tuje nikoli.

Pierre Daninos

V življenju je treba izbrati: ali denar služimo ali pa ga zapravljamo.

Za oboje ni časa.

Eduard Bourdet

Brez ljubezni je človek samo mrlič na dopustu.

Erich Maria Remarque

Ideologi so kakor meteorologi. Po njihovem mnenju je bila vremenska napoved pravilna, samo vreme je bilo napačno.

Samuel Butler

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	ZDRAVILO V OBLIKI OKROGLE PLOŠČICE	ANGLEŠKI NOGOMETNI KLUB IZ LIVER-POOLA	AMERIŠKI GRAFIČNI OBLIKOVALEC (PAUL)	KRVO-SKRUNSTVO	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (ROBERT)	SLOVENSKI AGRONOM (MILOŠ)	STARO-GRŠKA GORSKA VILA	MAZAV MESNI IZDELEK	KOATI JE AMERIŠKI MEDVED.	DESNI PRITOK REKE SENE V FRANCJI	ZIDNA OBLOGA IZ MALTE	NAJVEČJA PUŠČAVA NA SVETU	VULKANSKO ŽRELO	PRIPADNIK VAJEV V NIGERIJ	RAZLIČICA, VARIANTA	ČUFAR TONE
NAPRAVA NA PODMORNICI									NEKDANJI SOVJETSKI AVTO							
PUSTO-LOVŠČINA									RASTLINA REPATI ŠČIR ZDRAVILNA RASTLINA							
ZACETEK MISLI																PEVEC NABER
VRSTA MINERALA						NAPAD NA POLITIČNO OSEBO RISARSKA TEHNIKA								ČEHOVA OLGA SLOVENSKI PESNIK (OTON)		
IVAN TAVČAR			OKROGLA KUHINJSKA POSODA POGREB-ŠČINA								NACIN YODENJA WALEŠKI IGRALEC (CHRISTIAN)					
IZGUBLJE-NA ŽOGICA V GOLFU					HRIBOVJE V INDIJI TELOVADEC PEGAN					SLOVENSKA PEVKA (LARA) KOPJE						
ANA V DALMACIJI				ZNAK ZA ALUMINIJ MESTO V OHIU, ZDA			GAMSI BIVOL S ŠRILANKE VRLINA, KREPOST					AMERIŠKA FILMSKA NAGRADA	DVOJICA MEDVED IZ SR. IN JUŽNE AMERIKE			
AMARANT JE REPATI ŠČIR.	ZENIN ALI MOŽEV OČE	DALJAVA ANGLÓ-AMERIŠKA PLOŠČIN. MERA						VIŠJA VZPETINA	METRIČNA OBLIKA V SANSKRTO OLJA IVANJICKI						MEVZA, PRISMODA	DRŽAVNA BLAGAJNA
KONEC MISLI																
JAPONSKI REZISER KUROSAVA						JEZERO V PENNSILVANIJI, V ZDA EDWARD GRIEG					VELIKA PTICA UJEDA LUGI GALVANI					
TRAVNIK V HRIBOVITEM SVETU									TANKA DESKA ZA OBJANJE							
OLJE IZ MAŠČOB-NEGA TKIVA KITOV					EGIPČANSKI BOG ZEMLJE				STACK JE AMERIŠKI IGRALEC.	PREBIVALEC NA GRIČU						